№ 152 (274)

Аўторак, 2 верасня 1997 г.

Выдаецца з ліпеня 1995 г. на беларускай і рускай мовах

Перыядычнасць — 5 разоў у тыдзень

Выдавец — ТАА "Народная воля"

Кошт: у кіёсках і крамах — 2000 руб., у індывідуальных гандляроў — свабодны.

Народная Воля

На прастор, на шырокі разлог
Выхадзі, мой народ, грамадою...

Якуб Колас

Газета сверстана на компьютерах фирмы "ЛИНТЕК"

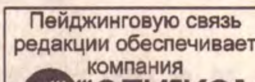

Сонца

	Усход	Заход
Віцебск	6.06	19.52
Магілёў	6.08	19.49
Гомель	6.07	19.44
Мінск	6.17	20.00
Гродна	6.34	20.14
Брэст	6.37	20.12

Поўня 2 верасня.

Незалежная экспертыза

Уладзімір КУЛАЖАНКА, доктар эканамічных навук, прафесар

Якая тэндэнцыя пераможа: прагрэсіўная ці рэгрэсіўная,

або Ці выратуе калгасна-саўгасную сістэму санацыя?

У сельскай гаспадарцы Рэспублікі Беларусь на фоне агульнага глыбокага эканамічнага крызісу ідзе барацьба дзвюх тэндэнцый. Адна рэгрэсіўная, трыманне за калгасна-саўгасную сістэму, якая даўно зжыла сябе і, бачна па ўсім, не мае будучыні, і прагрэсіўная — няўхільнае, без усялякай фінансавай і арганізацыйнай падтрымкі з боку дзяржавы развіццё асабістай падсобнай гаспадаркі, а таксама фермерскай. Чым закончыцца гэтая барацьба, вядома — у рэшце рэшт пераможа прагрэсіўны сектар, заснаваны на прыватнай уласнасці і вольнай працы. Уся праблема ў тым, як доўга чакаць гэтай перамогі.

Сапраўды, жыццё апошнім часам з усёй пераканаўчасцю паказвае больш высокую эфектыўнасць, канкурэнтаздольнасць і ўстойлівасць вытворчасці ў асабістай падсобнай гаспадарцы ў параўнанні з буйнымі калгасамі ды саўгасамі. І гэта нягледзячы на ўжыванне конна-ручных тэхналогій і адсутнасць як вертыкальнай інтэграцыі, так і фінансавай падтрымкі дзяржавы, без штабоў, бітв за ўраджай і селектарных нарад. Усё трымаецца на прыватнай уласнасці, вольнай працы і ініцыятыве.

Прагрэсіўнасць і будучыня прыватнага сектара ў сельскай гаспадарцы з усёй відавочнасцю праяўляецца ў тым, што пачынаючы з 1990 года і па сённяшні дзень назіраецца ўстойлівы рост аб'ёму вытворчасці ў падсобнай гаспадарцы і нарошчванне яго ўдзельнай вагі ў агульным аб'ёме вытворчасці. Калі ў 1990 годзе ўдзельная вага асабістых падсобных гаспадарак у агульным аб'ёме вытворчасці сельгаспрадукцыі складала 25 працэнтаў, то ўжо ў 1996 годзе — 46 працэнтаў. А доля грамадскага сектара знізілася адпаведна з 75 да 54 працэнтаў. Чакаецца, што сёлета, альбо ў будучым годзе два сектары параўнаюць свае агульныя паказчыкі.

Начальнік аддзела прагназавання сельскагаспадарчай вытворчасці Міністэрства сельскай гаспадаркі і харчавання Дзмітрый Віркоў тлумачыць узлёт прыватнага сектара тым, што ўсе жадаючыя на вёсцы за апошнія гады маглі атрымаць і атрымалі да аднаго гектара зямлі. Але ж у калгасах і саўгасах зямлі ў пяць разоў болей, а агульныя вынікі вытворчасці амаль роўныя. За шэсць апошніх гадоў вытворчасць мяса ў калгасах і саўгасах знізілася на 54 працэнты, малака — напалавіну, бульбы — на 59 працэнтаў, гародніны — на 54 працэнты. Прычым вытворчасць малака на 34 працэнты знізілася па прычыне спаду прадукцыйнасці жывёлы. Факт застаецца фактам, за аналізуемы час пагалоўе буйной рагатай жывёлы ў калгасах і саўгасах зменшылася аж на 2 млн. галоў.

А ў гэты час у асабістых падсобных гаспадарках, колькасць якіх 1,5 млн. адзінак разам з фермерскімі гаспадаркамі, і зямлі ў іх толькі па 0,75 га на гаспадарку, вытворчасць валавой прадукцыі павялічылася на 40 працэнтаў, зерня — у 6 разоў, бульбы — у 2 разы, гародніны — у 4, малака — на 14 працэнтаў.

Парадокс, але калі і ёсць прырост сельскагаспадарчай вытворчасці, якім выхваляецца начальства, то не за кошт грамадскай вытворчасці, куды ідуць трыльёны рублёў дапамогі і крэдытаў, а за кошт энтузіязму прыватнікаў.

Правільна, рост вытворчасці ў прыватным сектары, несумненна, звязаны з тым, што павялічыўся зямельны клін у падсобных гаспадарках. Але ў большай ступені гэта звязана з рознай эфектыўнасцю вытворчасці. Так, у асабістых падсобных гаспадарках на ўмоўную галаву жывёлы выхад валавой прадукцыі жывёлагадоўлі на 40 працэнтаў большы, чымся ў калгасах ды саўгасах.

Калі параўнаць аб'ёмы вытворчасці ў разліку на адзінку зямлі, то і тут перавагі падсобнай гаспадаркі таксама відавочныя. Так, у мінулым годзе асабістыя падсобныя гаспадаркі атрымалі малака ў разліку на гектар выкарыстоўваемай зямлі ў 3,7 раза і мяса ў 2 разы болей, чым у грамадскім сектары.

У Міністэрстве сельскай гаспадаркі зліквідавалі аддзел, які займаўся падсобнай гаспадаркай, а між тым у рукі гэтага сектара перайшла ініцыятыва не толькі ў вытворчасці бульбы, гародніны і садавіны — (80—90%), але паслядоўна пераходзіць узнаўленчая роля і ў галіне жывёлагадоўлі. Гэта відаць на прыкладзе свінагадоўлі. У калгасах і саўгасах засталося толькі каля 20 тыс. свінаматак. Летась іх колькасць зменшылася амаль удвая. А ў прыватным сектары іх 135 тыс. галоў, альбо амаль у шэсць разоў болей. Дык хто вызначае сёння ўзнаўленчы працэс у свінагадоўлі?

У заняпадзе ў калгасах і саўгасах і такая галіна, як пчалярства. Засталося дзесь 2000 сем'яў, а ў прыватным сектары — аж 290 тыс. пчаліных вулляў.

Вельмі ў цяжкім фінансавым становішчы калгасы ды саўгасы, што непакоіць вышэйшыя ўлады. Бюджэт, крэдытная сістэма рэспублікі ўжо не могуць далей атрымліваць непамерныя ўліванні ў аграрны сектар. Прэзідэнт Аляксандр Лукашэнка пад час нядаўняга наведвання Гомельскай вобласці невыпадкова заявіў, што надалей дзяржава не будзе фінансаваць калгасы ды саўгасы ў такім памеры, як сёння. І параіў самім шукаць выйсце са становішча, прыстасоўвацца да рынку. А міністр сельскай гаспадаркі і харчавання Васіль Лявонаў лічыць, што аздараўленню фінансавага стану аграрнага сектара будзе садзейнічаць санацыя стратных калгасаў ды саўгасаў. І яшчэ міністр заявіў, што ў гэтым годзе калгасы да саўгасы атрымалі 6 трыльёнаў рублёў дзяржаўных датацый (на сёння з улікам фінансавання жніва ўжо 7 трыльёнаў), а страцяць яны ад фіксаваных (значыць, на думку міністра, заніжаных) цэн 30 трыльёнаў рублёў. Гэтую ідэю Васіль Лявонаў выказваў не адзін раз. Але яна спрэчная. Сёння цэны на прадукты харчавання ў рэспубліцы сусветныя, а зарплата — беларуская, гэта значыць жабрачая. І апроч гэтага, спажыўцы, на разлік аналітыкаў, фактычна плацяць яшчэ адну цану за харчаванне, бо, напрыклад, леташнія 11,5 трыльёна рублёў, што пайшлі ў сельскую гаспадарку праз фінансаванне і льготнае крэдытаванне, гэта ж у рэшце рэшт не што іншае, як незаплачаныя грошы людзям, вылік з іх заробкаў.

Што датычыцца санацыі калгасаў ды саўгасаў, то гэтая ідэя слушная. Але не ў задуманым плане. Я звярнуўся ў Міністэрства сельскай гаспадаркі за тлумачэннем. Ва ўпраўленні эканомікі мне паведамілі, што праводзіць эканамічныя рэформы ў сельскай гаспадарцы і фінансавае аздараўленне практычна немагчыма з-за адсутнасці законаў ці карэнных паправак да законаў "Аб банкрутстве", "Аб рыначнай адаптацыі", закона аб дзяржаўным рэгуляванні". Маўляў, трэба цвёрда запісаць у законе, што 20 працэнтаў даходнай часткі бюджэту павінны скарыстоўвацца ў сельскай вытворчасці. З гэтага відаць, што сур'ёзных падставаў для рэфармавання сельскай гаспадаркі і фінансавага аздараўлення галіны сёння пакуль няма.

А па пытанню санацыі калгасаў, якое вылучыў сам міністр сельскай гаспадаркі і харчавання, ва ўпраўленні рэфармавання, рэструктурызацыі, новых формаў гаспадарання і сацыяльнага развіцця (ёсць, аказваецца, і такое мудрагелістае ўпраўленне) мяне пазнаёмілі з праектам пастановы Саўміна "Аб мерах па санацыі сельскагаспадарчых прадпрыемстваў". Праект пастановы мае 9-ую рэдакцыю (!). Пры яго ўзгадненні міністэрствы і ведамствы не даюць згоды. І справа стаіць на мёртвай кропцы.

Сама ідэя санацыі палягае на тым, "каб ажыццяўляць працэдуры па змене правоў уласнасці, дамоўных і іншых абавязацельстваў сельгаспрадпрыемстваў, а таксама магчымую іх рэструктурызацыю з мэтаю аднаўлення рэнтабельнасці вытворчасці". І гэта, відаць, нядрэнна. Але што датычыцца самога зместу пастановы аб санацыі, то ўзнікаюць прынцыповыя пярэчанні міністэрстваў і ведамстваў. Напрыклад, Міністэрства фінансаў выступае супраць адтэрміноўкі таварных крэдытаў да 2000 года. А таксама спісання запазычанасці па пазыках, выдадзеных з бюджэту і рэспубліканскага пазабюджэтнага фонду падтрымкі вытворцаў.

Не знаходзіць падтрымкі таксама рэкамендацыя аблвыканкамам, райвыканкамам прыняць на свой баланс, са згоды ўласнікаў, аб'екты сацыяльнай сферы саніруемых прадпрыемстваў. Не дазваляюць дзіравыя бюджэты.

Што датычыцца перадачы часткі зямлі ці маёмасці саніруемых гаспадарак суседнім калгасам ці саўгасам, то не знаходзіцца ахвочых, каб надзець на сябе дадатковы хамут. Няма таксама жадаючых і сярод буйных прадпрыемстваў узяць банкрутаў пад сваё крыло і выкарыстоўваць іх землі і маёмасць для вядзення падсобнай гаспадаркі. Бо куды дзець мясцовае працаздольнае жыхарства, калі хапае і сваіх беспрацоўных?

Ды справа не толькі і не столькі ў змесце згаданай пастановы. Але ў тым, што яна задумана не як дзея, а як эксперымент. Саніраваць намечана па адной гаспадарцы ў раёне, усяго дзесь 120 гаспадарак. Так бы мовіць да прыкладу. Гэта дзесь 4 працэнты гаспадарак. Так што нават калі санацыя пройдзе паспяхова, гэта нічога не дасць. Так лічаць адказныя работнікі міністэрства і аўтар гэтага артыкула.

Слышали?

Виктором Гончаром опять заинтересовались органы

В пятницу утром в принудительном порядке был доставлен в городскую прокуратуру Минска депутат Верховного Совета 13-го созыва Виктор Гончар.

В постановлении о принудительном приводе Виктор Иосифович Гончар значился как подозреваемый. Как отметил следователь городской прокуратуры Геннадий Бурштын, он вызывался для разъяснений деятельности возглавляемой им специальной комиссии Верховного Совета 13-го созыва по правовой оценке нарушений президентом Республики Беларусь Лукашенко Конституции и законов Республики Беларусь. Напомню, что два месяца назад после растиражирования комиссией первой части своего Заключения под названием "Конституция 1996 года — захват государственной власти" городская прокуратура проводила проверку деятельности самой этой комиссии, а сам Виктор Гончар давал в прокуратуре Советского района города Минска необходимые пояснения.

Сегодня, заявил Виктор Гончар, по факту деятельности возглавляемой им комиссии возбуждено уголовное дело по части 2 статьи 128 Уголовного кодекса Республики Беларусь (клевета, соединенная с обвинением в совершении особо опасного государственного или иного тяжкого преступления), за ходом следствия которого лично следит Генеральный прокурор республики Олег Божелко.

Виктор Гончар считает, что в пятницу была предпринята попытка допросить его как подозреваемого. В квартире Гончара был даже проведен обыск. Представители следственных органов пытались найти материалы и рабочие наброски плана деятельности комиссии. "Учитывая, что в ходе следствия допускается такая правовая дикость, — отметил Виктор Иосифович, — я отказался от участия в следственных действиях и сделал официальное заявление, что материалы специальной комиссии Верховного Совета по правовой оценке нарушений президентом Лукашенко Конституции и законов Республики Беларусь дают достаточные основания для возбуждения уголовного дела в отношении гражданина Лукашенко, по которому я готов выступить в качестве свидетеля".

В тот же день в прокуратуре Гончара проинформировали, что у следствия на этом этапе нет к нему других вопросов, и уже в пятницу днем Виктор Иосифович был дома.

Надолго ли?

Мария ЭЙСМОНТ.

На снимке: *Виктора Гончара не пускают в служебный кабинет Центризбиркома (1996 г.).*

Сумна!

Калі на заводах закрываюцца сталовыя, бо туды ніхто не ходзіць, дык аб якім паляпшэнні жыцця можна весці гаворку?

Сумную інфармацыю сабралі з прадпрыемстваў работнікі прафсаюза радыёэлектроннай прамысловасці. На большасці з іх закрываюцца сталовыя, бо рабочым няма за што паабедаць і яны працуюць на "галодны жывот" альбо сілкуюцца ў сухамятку — бутэрбродамі, прыхопленымі з дому.

Так, у вытворчым аб'яднанні "Інтэграл" летась харчавалася 16 тысяч працуючых. Сёння засталіся толькі буфет на 80 месцаў і адзін зал на 500 чалавек. Параўнайце: 16 тысяч і 580 чалавек. На заводзе "Транзістар" у 1996 годзе ў сталоўцы было 830 пасадачных месц, сёлета — 80. На прадпрыемстве "Рытм" горада Рэчыцы была сталовая з трыма заламі на 200 месц кожны. Сёлета не засталося нічога. У вытворчым аб'яднанні "Карал" з трох абедзеных залаў (700 месц) працуе толькі адзін на 200 чалавек. На Гомельскім радыёзаводзе з пяці абедзеных залаў (1000 месц) адкрываецца ў гэтыя дні адзін (200 месц). На віцебскім заводзе "Эвістар" былі дзве сталовыя на 500 чалавек кожная і два буфеты. Цяпер усё закрыта.

Такі спіс можна працягваць доўга. Адзначым толькі, што і тыя залы, якія пакуль адчыняюцца ў абед, у асноўным паўпустыя. Так, у вытворчым аб'яднанні "Маналіт", што на Віцебшчыне, летась працавалі сталовая на тысячу пасадачных месц, тры буфеты. Сёлета буфеты закрыты, а сталоўку наведвае 25—30 чалавек.

Гэтыя факты ярчэй за ўсё высвечваюць падзенне жыццёвага ўзроўню працоўных.

Сяргей КАВАЛЬЧУК.

Из первых уст

Павел Шеремет заявляет, что после освобождения будет работать в Беларуси

В то время, когда в Минске Александр Лукашенко встречался с министром иностранных дел России Евгением Примаковым, к следственному изолятору города Гродно подъезжала машина с адвокатом Гарри Погоняйло. Гарри Петрович не знал тогда, о чем договорятся в резиденции белорусского президента Лукашенко и Примаков, и не мог, конечно, сообщить о результатах встречи Павлу Шеремету. Тем не менее небезынтересно знать, о чем он говорил в тот день со своим подзащитным.

— Эта была моя обычная рабочая поездка, — говорит Гарри Погоняйло, — запланированная встреча с Шереметом. Пока я добивался разрешения на свидание, оформлял необходимые бумаги, в изолятор попал только после обеда. Я, конечно, знал, что в Беларусь прилетел Примаков, что у него здесь гамма вопросов, в том числе и о задержанных журналистах ОРТ, но о чем они договорились — я не знал.

Кстати, 28 августа было отложено дело по жалобе адвоката в отношении Дмитрия Завадского по освобождению его из-под стражи. По каким причинам, я не знаю.

— Как чувствует себя Павел?

— Нормально. Бледноватый, правда, потому что солнышко он видит редко. И как я говорил раньше, у него все-таки развивается бронхит: в изоляторе сыро и холодно.

— А условия содержания какие?

— Содержится Павел в общей камере вместе с еще тремя задержанными. Кто они, в чем обвиняются, я у Павла не спрашивал.

Газет мой подзащитный так и не получал, телевизор тоже не работал. В этот день отец Павла передал ему еще один телевизор, третий. Два первых по каким-то причинам в камере не работали, ломались.

— А отцу разрешили встретиться с сыном?

— Нет. Со мной приехали в Гродно также мать и жена Дмитрия Завадского, которому в этот день исполнилось 25 лет, и им тоже было отказано в свидании.

— Значит, вы были единственным человеком, от которого Павел узнавал, что происходит в республике?

— Получается, что так.

— И вы, конечно же, ему сказали о встрече Примакова с Лукашенко. Как Павел отреагировал на это?

— Нормально. Он знает, что не совершал никакого преступления, и, конечно, надеялся в тот момент на положительное решение вопроса о его деле.

— Гарри Петрович, теперь и вы знаете, чем закончились эти переговоры. Ваши комментарии можно услышать?

— На мой взгляд, в деле Шеремета больше политики, чем юриспруденции, и поэтому мне не хотелось бы давать какие-либо комментарии.

— Известно, что Александр Лукашенко по приглашению правительства Москвы примет участие в праздновании 850-летия российской столицы. В гости, как правило, едут с подарком. Освобождение журналистов ОРТ как раз и может стать самым приятным подарком для москвичей и всех россиян.

— Москва — это прежде всего столица Российской Федерации, которой правит президент Ельцин. Я думаю, что Борис Николаевич рад будет узнать от белорусского президента новость об освобождении журналистов ОРТ.

— Говорили ли Вы со своим подзащитным о его планах на будущее?

— Конечно, Павел уверен в своей невиновности и всякий раз говорил, что после освобождения будет работать в Беларуси.

— И последнее. Разговоры о том, что власти всерьез взялись за Гарри Погоняйло по-прежнему не прекращаются. Лицензия на адвокатскую деятельность еще у вас?

— К счастью, да. Но 2 сентября я приглашен на заседание президиума Минской городской коллегии адвокатов, где будет рассмотрено мое очередное дисциплинарное взыскание. На этот раз поводом для наказания послужило мое выступление в суде Ленинского района города Гродно по делу Павла Шеремета.

Кстати, первое решение коллегии о вынесении мне выговора за то, что я якобы в своих интервью разглашал данные предварительного следствия по делу Тамары Винниковой, я обжаловал в суде Центрального района города Минска. И рассмотрение дела было отложено ввиду того, что прокуратура республики не предоставила материалы проверки по факту разглашения данных предварительного следствия газетами "Имя", "Белорусская деловая газета" и "Народная воля".

Беседовала Мария НАРЕЙКО.

От редакции. Еще в минувший четверг в редакцию позвонил один известный политик и радостно сообщил: "Шеремет на свободе!". К сожалению, эта информация не подтвердилась. Но как хотелось бы, чтобы к тому времени, когда вы, дорогие читатели, возьмете в руки этот номер газеты, Павел Шеремет и Дмитрий Завадский действительно оказались на свободе.

Стоп-кадр

Шагнем в мир знаний...

"Не адбірайце будучыню ў дзяцей!"

Днямі каля сталічнага кінатэатра "Кіеў" Таварыствам беларускай мовы імя Францыска Скарыны (ТБШ) быў праведзены пікет супраць прыніжэння беларускай мовы і закрыцця на Беларусі беларускамоўных класаў і школ. Як паведамілі ў прэс-цэнтры ТБШ, ў Мінску на сённяшні дзень не засталося ні адной беларускай школы, а са 130 школ з беларускамоўным статутам засталося толькі семнаццаць.

Падчас акцыі найбольшую ўвагу людзей прыцягнулі плакаты тыпа "Камусьці вельмі зручна, калі народ нямы", "Знявага да мовы — знявага для народа", "Незалежнасць для беларускіх школ!", "Толькі вораг аплёўвае беларускую мову", "Не адбірайце будучыню ў нашых дзяцей!".

Марына КОКТЫШ.

Светская жизнь

Шарон Стоун хочет замуж. Опять...

Известная актриса Шарон Стоун, видимо, отчаялась самостоятельно найти очередного достойного спутника жизни. А посему, как сообщает зарубежная пресса, она не так давно заключила контракт с брачным агентством в Амстердаме, которое специализируется на так называемых "звездных браках". И уже в будущем году свой день рождения актриса твердо намерена встретить в кругу семьи — в качестве любимой жены и матери собственного ребенка. К слову, если мечты Шарон Стоун осуществятся, то ей, согласно контракту с агентством, придется раскошелиться на 100 тысяч долларов.

Марина ВИШНЕВСКАЯ.

Ф.СП-1

Міністэрства сувязі і інфарматыкі Рэспублікі Беларусь

АБАНЕМЕНТ на газету **6 3 2 2 2** (індэкс выдання)

Народная Воля

Колькасць камплектаў

на 1997 год па месяцах

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Куды ____ (паштовы індэкс) ____ (адрас)

Каму ____ (прозвішча, ініцыялы)

ПВ	месца	літар

ДАСТАВАЧНАЯ КАРТКА на газету **6 3 2 2 2** (індэкс выдання)

Народная Воля

Кошт	падпіскі	____ руб.	Колькасць камплектаў
	пераадрасоўкі	____ руб.	

на 1997 год па месяцах

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Куды ____ (паштовы індэкс) ____ (адрас)

Каму ____ (прозвішча, ініцыялы)

До окончания подписки на IV квартал остается 9 дней. Не опоздайте!

Вы — с "Народной волей"! "Народная воля" — с Вами!

Народная Воля 2 ВЕРАСНЯ 1997 г.

Электрический стул

"Мы живем, под собою не чуя страны..."

Александр ФЕДУТА, специально для "Народной воли"

Лишь очень недальновидный политик может успокаивать себя тем, что режим Лукашенко вот-вот падет. Погрозил в Москве Ельцин пальцем — в Минске из этого делаются далеко идущие выводы. А оснований для таких выводов нет. Потому что власть Лукашенко опирается на мнение огромного числа людей, нравится это нам или нет. И пренебрегать существованием этой опоры бессмысленно.

Счастье Лукашенко в том, что его предшественники успели потрудиться на ниве люмпенизации населения Беларуси. Люмпен не мыслит — он оперирует готовыми формулами. [illegible]

[illegible]

Есть мужик — и мужик.
Если он не пропьет урожаю,
Я тогда мужика уважаю.

[illegible] о весьма вероятной фальсификации результатов последнего референдума. Но здесь нужно четко провести грань между тем, что, вероятно, было, и тем, что нам хотелось бы видеть. Антилукашенковски настроенная часть общества совершенно справедливо оперирует результатами социологических опросов, говорящих, что даже самый пролукашенковски настроенный избиратель в массе своей всегда выступал и за гласность в финансировании органов власти, и за выборность глав местной администрации. Но при этом мы забываем, что свыше пятидесяти процентов участвовавшего в референдуме электората все равно проголосовало за президентский вариант Конституции. И эта забывчивость граничит с самообманом. Спустя два года после избрания Лукашенко почти половина взрослого населения страны еще раз поддержала его. Можно утверждать, конечно, что всему виной проклятые обманщики "*федуты-заметалины-пашкевичи*", обманувшие доблестный, мудрый, толерантный, трудолюбивый и политически грамотный белорусский народ. Но это утверждение — очередная форма обожествления народа и выражение готовности смириться с любым его решением. Ибо без малого две тысячи лет назад народ призывал распять Христа, потом аплодировал предложению расстрелять, как бешеных собак, Бухарина и Рыкова — не святых, конечно, но все-таки, — наконец, предложи новый Пилат решить голосованием вопрос о судьбе невольно перешедшего границу журналиста, и его непременно расстреляют простым большинством голосов.

Нравится ли нам эта страна? Хотим ли мы жить в этой стране? Что нужно сделать, чтобы она изменилась? Убрать Лукашенко с президентского поста? Но Лукашенко — не причина духовного кризиса нации, а лишь следствие. Следствие дикого марксистского воспитания, согласно которому большинство всегда право.

Но если диагноз поставлен верно, то как бороться с болезнью? Просвещать народ? *Этот* народ? Как? Приобщением к корням национальной духовности? Согласен. Но мы помним, как это делали некоторые господа, облеченные депутатской властью. [illegible]

Тогда — как?

А ведь у нас есть пример. В конце XIX века крупнейший писатель раздробленной, униженной, раздавленной Польши Генрик Сенкевич [illegible]

[illegible] но естественный патриотизм. Для того, чтобы новое поколение выбрало в качестве примера героев Сенкевича, нужно сначала, чтобы появился Сенкевич.

Я говорил недавно с известным белорусским историком: напишите книгу о Льве Сапеге, Константине Острожском или Миколае Радзивилле Черном. Для детей есть, потрудился Владимир Орлов. Напишите для юношества, для подростков. Напишите в стиле "Трех мушкетеров" или "Королеве Марго". Напишите увлекательный роман. Нужно бороться за тех, кто через три года пойдет к избирательным урнам. А для этого мало, чтобы национальная идея вещала голосом Позняка — нужен и голос Короткевича. В ответ я услышал: "Я — солидный ученый, специализируюсь на изучении истории белорусских фольварков. Это все дело писателей". Так покажите мне тех писателей, кто возьмется за это! Покажите мне весь этот Союз писателей, об истории знающих еще меньше, чем я. А если больше — почему с неестественной глубокомысленностью они продолжают строчить "деревенскую прозу", "военную прозу", "бытовые зарисовки", "сатиру", "любовные вирши", собирают детский фольклор и борются за возрождение материнского языка в мозгах тех, кто не ассоциирует себя с Беларусью — потому что история Беларуси для массового читателя ограничивается Петром Мироновичем Машеровым. Эти люди не способны отстоять даже свое имущество — хотя письма, подписанного народными писателями и академиками, даже для Лукашенко было бы достаточно. Только чтобы и Шамякин подписал, а то ведь Гилевича президент знать не хочет!

Интеллигенции в Беларуси почти не осталось. Она в массе своей смирилась под натиском люмпена, отказалась от борьбы. (Сознательно не говорю о профессиональных политиках — у этих уж планида такая.) Есть не смирившийся Василь Владимирович Быков, продолжающие отстаивать высокие идеалы Янка Брыль, Геннадий Буравкин, Радим Горецкий, Нил Гилевич, Рыгор Бородулин, Анатолий Грицкевич, Анатолий Вертинский. Есть Максим Лужанин, последний из могикан той белорусской литературы. [illegible]

[illegible] понять ту ее часть, к которой никто, кроме Лукашенко и лукашенковцев, так и не сумел обратиться на ее языке. Понять, выучить язык и попытаться на нем заговорить с этими людьми — трудно. Но, к сожалению, это необходимо. Прочтите результаты социологических исследований профессоров Олега Манаева и Андрея Вардомацкого: они говорят, что люмпенизация народа продолжается. Экономическая основа люмпенизации возрастает, избиратель уже мечтает о пособии, а не о заработке. Чтобы прокормить страну иждивенцев, нужно воспитать нормальный патриотизм, обращенный не только в прошлое, но и в будущее. И БНФ, и другие национально ориентированные партии много потрудились ради этого, но они не сделали национальную идею привлекательной для большинства, потому что взывали к тому, о чем знало лишь меньшинство. Можно жить и дальше, под собою не чуя страны, парить в небесах и воспевать Великое княжество Литовское на "тарашкевице". Но будет ли легче от этого стране?

Не сомневаюсь, что эта статья вызовет самые разноречивые толки в читательской среде. Но приведу один факт. Сегодня, к началу учебного года, во всех районах города-героя Минска уже созданы первичные структуры БПСМ. В большинстве из них работают люди с высшим педагогическим образованием. Учителя знают, как воспитать будущего избирателя. Но ведь учитель — тоже интеллигент. Неужели он не понимает — не три года назад, когда можно было на что-то надеяться, а сегодня! — кому идет служить? Понимает. Просто Владимир Ильич, формулируя свое понимание интеллигенции ("Интеллигенция — это г..."), на практике сформулировал ту цель, к которой стремится всякая власть, боготворящая люмпена: превратить интеллект в дерьмо, дух в бездушие. И нынешней власти это удалось.

А писатели... Что — писатели? Ни Сенкевича, ни Короткевича среди них нет. Их (в большинстве случаев) читают лишь старики. Каков читатель, таков и писатель.

Стоп-кадр

Инвалиды покорят... Килиманджаро

В рамках программы ООН для инвалидов "Общество для всех" московский клуб "Приключение" организовал уникальную экспедицию по покорению вершины самой высокой африканской горы Килиманджаро. Участниками этого проекта стали молодые люди с ограниченными физическими возможностями из России и Танзании. Перед тем, как отправиться на штурм Килиманджаро, спортсмены прошли подготовку в Приэльбрусье, участвовали в тренировочных сборах на высоте 3800—5000 метров.

Информационное обеспечение экспедиции взяли на себя российские журналисты. Вместе с ними будет работать и фотокорреспондент БелТА Виктор Толочко, чей снимок мы и предлагаем читателям.

На снимке: участники отборочных сборов в Приэльбрусье.

Будуйся!

Хочаш атрымаць жыллё — займай хутчэй чаргу

Фондам падтрымкі маладзёжнага жыллёвага будаўніцтва праведзены папярэдні эканамічны разлік праграмы "Маладзёжны раён".

Як паведамілі карэспандэнту БелТА ў гэтым фондзе, колькасць прэтэндэнтаў на атрыманне жылля будзе абмежавана. У агульную чаргу змогуць стаць не больш за 12000 чалавек, а ў сталіцы — 5000. Тых, хто мае правы на льготы ў атрыманні жылля, не павінна быць больш за 1800, затое камерцыйная чарга разлічана на 3000 жадаючых.

Паводле ацэнкі прэзідэнта фонду Юрыя Юхновіча, поўны кошт праграмы — шэсць трыльёнаў рублёў, а чакаць гатовых кватэр прыйдзецца каля пяці гадоў. Адзін квадратны метр жылой плошчы ацэньваецца на 10—15 працэнтаў ніжэй, чым на рынку жылля. Для поўнага ажыццяўлення праграмы неабходна знайсці 1,2 трыльёна рублёў. Мяркуецца, што яны з'явяцца за кошт долевага ўдзелу ў будаўніцтве рабочных арганізацый, а таксама за кошт ускоснага і бюджэтнага фінансавання.

Канчатковыя разлікі будуць прадстаўлены на ўзгадненне ў Міністэрства архітэктуры і будаўніцтва. Пасля гэтага праграму "Маладзёжны раён" чакае ўсенароднае абмеркаванне.

Светская жизнь

Композитор Николай Третьяков таскает кирпичи

Да-да, вот такой, согласитесь, весьма своеобразный вид отдыха выбрал Николай Иванович этим летом. Впрочем, ему не привыкать: последние девять лет об отпуске и полноценном отдыхе Третьякову думать как-то не приходилось — было безумно много работы и позволить себе такую роскошь он просто не мог. Посему его совсем не печалят каждодневные физические нагрузки, связанные со строительством небольшого коттеджа неподалеку от центра города, который в будущем, по словам поэта-песенника, будет выполнять функции жилого дома, студии и мини-театра эстрады.

Между прочим, строительство совсем не мешает Третьякову писать новые песни для четвертого и пятого концертов из серии фестиваля своих авторских вечеров, которые, по предварительным расчетам, должны состояться в столичном Доме литератора в начале октября.

— В четвертом авторском концерте, — делится задумками Николай Иванович, — не будет ни одного известного исполнителя. В этот раз я делаю ставку только на молодых. Думаю, должно получиться довольно-таки неплохо. Во всяком случае, это будет мой сугубо личный взгляд на современную эстраду. Я, несмотря ни на что, хочу заставить людей уважать белорусскую эстраду. Конечно, если бы у нас в каждого более-менее толкового исполнителя вкладывались деньги, велась огромная рекламная работа, как, к примеру, это делается в России, можно было бы о чем-то говорить. На мой взгляд, проблема, как это ни банально, в деньгах. У нас есть много талантливых людей, но нет средств на их раскрутку...

Поэтому я и делаю свой фестиваль авторской песни. Может быть, это хоть как-то поможет оживить наше рутинное существование и люди зажгутся энергией, желанием что-то изменить... Но, повторюсь, все мы живем в нищей стране. И пока с этим, как ни печально, приходится мириться...

Марина КОКТЫШ.

У экспарцёраў будзе свой банк

У рэспубліцы ствараецца Беларускі экспартны банк. Падрыхтоўчы этап гэтай работы, як кажуць, выходзіць на фінішную прамую. Ужо паміж Саветам міністраў, Нацыянальным банкам і Белзнешэканамбанкам падпісана пагадненне аб наданні яго функцый Белзнешэканамбанку.

Як паведамілі карэспандэнту БелТА ў Мінзнешэканамсувязей, мяркуецца, што асноўнай задачай новай фінансавай структуры стане падтрымка экспарцёраў. У ёй ім будуць прадастаўляцца крэдыты на льготных умовах як кароткатэрміновыя, так і на працяглы час для мадэрнізацыі вытворчасці, а таксама гарантыі замежным партнёрам пры здзелках.

У бліжэйшы час узгодненыя прапановы членаў рабочай групы па стварэнню банка будуць накіраваны ва ўрад.

Міхаіл ЖУРАВОВІЧ, БелТА.

Крымінал

Планавалі "падняцца" на піўной пене

Як раней паведамлялася, супрацоўнікамі ўпраўлення па Гомельскай вобласці Камітэта па барацьбе з арганізаванай злачыннасцю і карупцыяй пры МУС і рабочай групай гэтага міністэрства па праверцы дзейнасці мытных службаў быў абвінавачаны ў злачыннай дзейнасці былы старшы інспектар абласной мытні, звольнены ў маі.

У працэсе расследавання заведзенай у адносінах да яго крымінальнай справы адкрываюцца новыя факты карупцыі. Устаноўлена, што за кожную падложную мытную дэкларацыю на вываз піва Рэчыцкага піўзавода за межы СНД былы мытнік атрымліваў аднаразовы хабар у памеры ад 50 да 100 долараў ЗША праз дэкляранта завода — жыхарку горада Рэчыца. Усяго мытны "вартавы" дзяржаўных інтарэсаў, які цяпер знаходзіцца пад следствам, у 1996—1997 гадах аформіў 223 фальшывыя мытныя дазволы. Гэта і дало магчымасць прадпрыемству ўхіліцца ад выплаты падатку ў дзяржбюджэт на суму 125 тысяч долараў. Сёння да адказнасці прыцягваецца і яго саўдзельніца, у адносінах да якой таксама ўзбуджана крымінальная справа.

Сяргей ЦІВАНАЎ, БелТА.

Что там, на Брестчине?

Нас прощупал бундесвер

Более половины территории Брестской области избрала объектом проверки инспекционная группа бундесвера. В соответствии с Венским документом 1994 года по мерам укрепления безопасности и доверия в Европе, группа имеет право находиться на проверяемой территории в течение 48 часов. За двое суток германские военные проверяющие побывали в 50-й отдельной мобильной военно-десантной бригаде, других частях Брестского гарнизона, на авиаполигоне под Ружанами, в Доманово и Кобрине.

Попасть в анналы хочет каждый

Из каких критериев складывается понятие известность? Ответ на этот вопрос взяли на себя смелость дать сотрудники Брестского областного краеведческого музея, собирающие банк данных для сборника "Вядомыя людзі Брэстчыны". Пока они ввели в компьютер 1120 фамилий героев войны, труда, художников, писателей, деятелей науки... По плану биографический сборник должен увидеть свет в следующем году.

Рецидивист убил в Парахонске двух юных девушек

Дичайшая трагедия потрясла целую область. В канаве у деревни Парахонск обнаружили тело 18-летней учащейся пинского мясомолочного техникума, проводившей каникулы у родителей. Убийца — 29-летний уголовник без определенного места жительства — был взят в заброшенном доме на железнодорожной станции. Быстро сознавшись в содеянном, он привел милиционеров к яме, где покоилось тело еще одной его жертвы — другой 18-летней девушки, убитой 13 ударами кухонного ножа.

Сняв с тел золотые украшения, убийца ждал прихода брянского поезда, чтобы бесследно раствориться в бескрайней России. Как выяснило следствие, роковой ночью девушки отправились на станцию встречать с поезда подругу. Тут на их пути и возник четырежды судимый злодей. Одну из девушек он убил сразу, а вторую заставил тащить тело подруги в придорожную канаву. Ее страшный черед наступил уже с приходом утра.

Значит, это кому-то нужно

Продолжает пополнять казну Бреста практика проведения городских аукционов. На этот раз право аренды 130 квадратных метров бывшего пункта проката "Уют" за 60 миллионов рублей приобрела фирма "Омега", которая организует здесь ремонт телевизионной и видеоаппаратуры, радиотехники. Другое подсобное помещение за 50 миллионов рублей получил в аренду частный предприниматель, решивший остаться инкогнито. Такое право оговорено условиями торгов, тем более что добропорядочным горожанам интересны не столько анкетные данные покупателя, сколько то, что в отдаленном микрорайоне Березовка появится частная парикмахерская.

Школьникам жить теперь по-новому

Интригой Московского районо города Бреста и неприятием ее реформ директорами школ объяснила свою отставку заведующая городским отделом народного образования Бреста Ольга Иванова. В прессе не замедлило появиться ее интервью на этот счет, на которые власть никак не отреагировала. Мэрия не стала выносить из избы свою версию конфликта, а просто назначила на должность другую женщину — Любовь Михайлик, ранее работавшую директором СШ №9.

В гостях у Бреста — луна-парк

В Бресте на пустыре под Кобринским мостом разместил восемь великолепных аттракционов чешский луна-парк "Прага". Приезд луна-парка в Беларусь — пробный, до Бреста он побывал лишь в Витебске в дни проведения "Славянского базара". Брест радушно принял чешских гостей, оказав на всех уровнях необходимую техническую и организационную поддержку. Многие взрослые идут сюда испытать острые ощущения, а о неописуемой радости детей и говорить нечего.

Подборку подготовила Анна ШАХОВА.

Культура

Коласаўскі тэатр адкрые сезон нязменным "Несцеркам", затое з новым галоўным рэжысёрам

У верасні амаль усе тэатры і канцэртныя залы адкрываюць новыя сезоны. А гэта значыць, што культурнае жыццё краіны зноў забіруе. У Віцебску збор трупы Беларускага акадэмічнага тэатра імя Якуба Коласа адбудзецца ўжо 2 верасня. Як паведамілі карэспандэнту БелТА ў Міністэрстве культуры, сезон коласаўцы пачнуць з новым галоўным рэжысёрам. Ім стаў Віталь Баркоўскі, які да гэтага працаваў у сталічным тэатры "Дзе-Я?". Зрэшты, імя рэжысёра добра вядома і ў іншых тэатрах краіны, бо амаль ва ўсіх з іх ён ставіў спектаклі. У Коласаўскім тэатры Віталь Баркоўскі збіраецца заняцца пастаноўкай п'ес беларускіх драматургаў. А адкрыецца новы сезон, як заўсёды, спектаклем "Несцерка".

Вольга ШЧАДРЫНА, БелТА.

Трэцяя "ходка" ў суд Анатоля Лябедзькі

3 верасня у 15 гадзін у памяшканні суда Цэнтральнага р-на г.Мінска адбудзецца разгляд судовай справы ў адносінах да дэпутата Вярхоўнага Савета 12-га і 13-га скліканняў А.Лябедзькі. Парламентарыя з другой спробы імкнуцца прыцягнуць да адказнасці за ўдзел у мерапрыемстве, якога, як ён лічыць, не існавала ў прыродзе.

Антон МАЙСКІ.

Нельга маўчаць

Дык хто ж скажае гістарычную праўду?

Пра тое, што не ўпрыгожвае любое выданне, а тым больш энцыклапедычнае

Год таму паўсотні дужа адукаваных і не менш тытулаваных асоб у лісце да вялікага праўдалюбца і галоўнага гісторыка Беларусі білі ў набат: выпушчаныя ў апошнія гады энцыклапедычныя выданні скажаюць гістарычную праўду! Да "апальных" кніг без усялякіх канкрэтных доказаў была прылічана і першая частка "Ілюстраванай храналогіі гісторыі Беларусі", якая рыхтавалася да друку пад кіраўніцтвам тагачаснага галоўнага рэдактара выдавецтва "Беларуская энцыклапедыя" Б.Сачанкі. Падпісанты выказалі надзею, што назначэнне на гэтую пасаду "известного поэта Геннадия Пашкова должно исправить положение дел в издательстве". І калі сёння знаёмішся з нядаўна выпушчанай другой часткай храналагічнага даведніка, дык добра бачыш: "работа по восстановлению исторической правды", пачынальнікам якой фактычна быў сам адрасат, ідзе поўным ходам. Вось сёе-тое з ладных набыткаў той натхнёнай працы.

Некалькі дзесяцігоддзяў знаходзіўся ў нас пад забаронай тэрмін "беларусізацыя". Ідэолагі і цэнзары пільна сачылі, каб ён, барані Божа, не трапіў у якую-небудзь кніжку. Паспрабуйце, напрыклад, знайсці ў шматтомным зборніку дакументаў КПБ, што выдаваўся ў 80-ыя гады, тэксты тых рашэнняў, якія тычыліся палітыкі беларусізацыі 20-ых гадоў. Пазней надышоў час, калі мы, ужо больш дасведчаныя ў сваёй гісторыі, самі сталі ўдзельнікамі або сведкамі новага, на жаль, нядоўгага, варыянта нацыянальнага Адраджэння. І вось даведнік зноў вяртае нас у пазаўчарашні дзень: на яго старонках не толькі не ўжываецца зненавіднае цяперашняй уладзе паняцце "беларусізацыя" (гэта было б паўбяды), але не выкладаюцца і звязаныя з ім важныя падзеі.

Характэрны такі факт. Некалькі радкоў кнігі прысвечаны прынятаму ў ліпені 1924 года на сесіі УВК БССР закону пра новы адміністрацыйна-тэрытарыяльны падзел рэспублікі. На той жа сесіі была прынята пастанова, у выніку якой беларусізацыя стала афіцыйнай дзяржаўнай палітыкай. Аднак гэту пастанову, як і прадугледжаныя ў ёй захады па спыненню русіфікацыі, развіццю беларускай мовы і культуры, выхаванню нацыянальных кадраў, стваральнікі энцыклапедычнага выдання поўнасцю праігнаравалі. Маўляў, і мінуўшчына Беларусі павінна быць ачышчана ад гэтай непатрэбнай беларушчыны!

Знаёмячыся далей з падзеямі 20—30-ых гадоў у Заходняй Беларусі, неаднойчы сустракаеш фразы пра судовыя працэсы і іншыя карныя меры супраць удзельнікаў барацьбы за сацыяльнае і нацыянальнае вызваленне. Пасля ж 17 верасня 1939 года палітычныя рэпрэсіі на яе тэрыторыі, мяркуючы па даведніку, спыніліся. На самой справе, рэпрэсіўны апарат новай улады значна ўзмацніўся. Невядомыя раней чытачам архіўныя дакументы на гэты конт прыводзіць У.Адамушка ў сваёй кнізе "Палітычныя рэпрэсіі 20—50-ых гадоў на Беларусі" (Мн., 1994).

30 лістапада таго ж 1939 года, чытаю ў "Ілюстраванай храналогіі...", "пачалася савецка-фінляндская вайна". А ніжэй такі радок: "14 снежня. Ліга Нацый выключыла СССР з ліку сваіх членаў". Хто ж пачаў тую вайну і чаму міжнародная арганізацыя паказала Маскве на дзверы? Праўдзівыя адказы на такія пытанні публіцысты і гісторыкі пачалі даваць яшчэ падчас гарбачоўскай галоснасці. Сваімі імёнамі называюць рэчы і выпушчаныя ў апошнія гады маскоўскімі выдавецтвамі храналагічныя даведнікі ("Календарь российской истории", "Хроника истории России" і інш.): менавіта Савецкі Саюз, падкрэсліваецца імі, напаў на Фінляндыю, таму яго аб'явілі агрэсарам і выключылі з Лігі Нацый.

Пэўна, стваральнікам аналагічнага беларускага даведніка гонар досыць папсаванага (не толькі ў Фінляндыі!) "савецкага мундзіра" даражэй за любую гістарычную праўду. І не дзіўна, што яны ўзялі на ўзбраенне здаўна вядомае пракрустава ложа трухлявых агітпропаўскіх стэрэатыпаў. Праўда, у адрозненне ад міфічнага Пракруста, які сутыкаўся з людзьмі, яны маюць справу з падзеямі і фактамі. І калі грэк-разбойнік абсякаў ці выцягваў ахвярам ногі па даўжыні свайго ложа, дык нашы выдаўцы "ўсяго толькі" замоўчваюць або скажаюць тое, што не ўкладваецца ў вызначаную навапечанымі ідэолагамі мерку.

Прэпараванне гісторыі асабліва прыкметна на апошніх старонках кнігі, якія павінны былі даць уяўленне аб ходзе працэсаў, што пачаліся ў краіне пасля прэзідэнцкіх выбараў. Але такая задача, думаю, і не ставілася. Прынамсі, зроблена ўсё, каб ніводзін пададзены факт не кінуў самую малую цень на вышэйшае кіраўніцтва дзяржавы. Калі я пытаўся ў людзей розных поглядаў, якія падзеі апошніх гадоў урэзаліся ім у памяць, дык яны называлі перш за ўсё тыя, што мелі міжнародны рэзананс. А менавіта такіх фактаў, за невялікім выключэннем (рэферэндумы і інтэграцыя з Расіяй), няма і ў паміне ў даведніку. Гэта — скандал з "белымі плямамі" ў газетах і збіццё дэпутатаў парламента, жорсткі разгон забастоўкі метрапалітэнаўцаў і расстрэл паветранага шара з грамадзянамі ЗША, выказванні прэзідэнта наконт Гітлера і міліцэйскія расправы над удзельнікамі акцый пратэсту, грубыя парушэнні Канстытуцыі яе гарантам і міжнародная ізаляцыя лукашэнкаўскай Беларусі... Калі б пералічаныя і не пералічаныя тут падзеі не ведаў белы свет, дык я, бадай што, зразумеў бы (але ні ў якім разе не апраўдваў бы!) імкненне галоўнага іх "героя" схаваць канцы ў ваду. У нашым жа выпадку міжвольна нагадваецца "пазіцыя" адной буйной птушкі, якая ад страху хавае сваю галаву ў пясок.

Асобай гаворкі заслугоўваюць мінулагоднія восеньскія падзеі, што, як ні круці, пераклікаюцца з вострым супрацьстаяннем паміж заканадаўчай і выканаўчай уладамі ў Маскве ў 1993 годзе. Таму цікава параўнаць адлюстраванне палітычных крызісаў у сваіх краінах адпаведна беларускім храналагічным даведнікам і вышэйпамянёнай "Хроникой истории России". Маскоўскае выданне прысвячае падзеям восені 1993 года больш за пяць старонак суцэльнага тэксту — сем дзясяткаў пазіцый! У мінскай жа кнізе ніводнае слова (!) не нагадвае пра леташні дзяржаўны крызіс (гаворыцца толькі пра "завяршэнне рэферэндуму"). Калі верыць надрукаванаму ў ёй, дык найважнейшымі падзеямі таго трывожнага часу былі розныя ўрачыстасці, набажэнствы, конкурсы, фестывалі...

Самае цікавае тут, мабыць, тое, што даведнік не ўпамінае... Усебеларускі народны сход, той самы, пра які А.Лукашэнка гаварыў: "Ён будзе мець гістарычнае значэнне для лёсу нашай Радзімы". Мо прэзідэнт урэшце зразумеў яго нікчэмнасць? А шэрагу іншых падзей і фактаў, звязаных з рэферэндумам, не знайшлося месца, пэўна, таму, што яны нагадалі б чытачам пра незлічоныя парушэнні заканадаўства падчас яго падрыхтоўкі і правядзення дый аб незаконнасці шмат якіх пасляррэферэндумных актаў.

Нельга не сказаць і пра такія "дробязі", як блытаніна ў датах, што не ўпрыгожвае любое выданне, а тым больш энцыклапедычнае. Напрыклад, на старонцы 170 сказана, што Дэкларацыя аб дзяржаўным суверэнітэце Беларусі прынята парламентам 17 ліпеня (замест 27-га) 1990 года, а на 167-й сцвярджаецца, нібы статус канстытуцыйнага закона ёй нададзены 25 жніўня... 1995 года (трэба 1991-га). Там жа напісана і такое: "дзень 25 жніўня (а не 27 ліпеня. — **Г.Л.**) абвешчаны нацыянальным святам і адзначаецца штогод як Дзень незалежнасці Беларусі". А паводле ж прадмовы да даведніка, даты звераны са шматлікімі крыніцамі... Урэшце, дзень 27 ліпеня, на добры розум, павінен ведаць кожны школьнік, не кажучы ўжо пра дарослага грамадзяніна краіны.

Даволі эфектна заканчваецца "Ілюстраваная храналогія гісторыі Беларусі". На перадапошняй старонцы змешчаны адзін з самых вялікіх ў кнізе фотаздымкаў, дзе адлюстраваны "гістарычны" момант: Г.Пашкоў уручае прэзідэнту энцыклапедычныя выданні. Лагодная ўсмешка Аляксандра Рыгоравіча выдае яго задаволенасць. "Так трымаць!" — здаецца, гаворыць ён кіраўніку выдавецтва, якое — нарэшце! — выпускае "патрэбную" (чытай — заказную) літаратуру.

Генадзь ЛАГУНОВІЧ.

Як "казікаўцы" ачышчаюць ад злодзеяў Беларускі металургічны завод

Намеснік начальніка Камітэта па барацьбе з арганізаванай злачыннасцю і карупцыяй (КАЗіК) пры МУС рэспублікі Уладзімір Зайцаў з карэспандэнтам БелТА сустрэўся незадоўга да даклада намесніку міністра ўнутраных спраў Міхаілу Удавікову аб тыднёвых "накапленнях" службы. Патрабаванні да такіх дакладаў — сціласць, лаканічнасць, канкрэтнасць, а часу адводзіцца на ўсё — 3—4 мінуты. Хоць толькі сціслыя тэзісы тыднёвых напрацовак — 2 старонкі камп'ютэрнага тэксту. З бегла вырваных адтуль радкоў — гэта восем праведзеных спецыяльных аперацый і расследаванняў. Толькі па адной заведзенай па артыкулу 91 частка 4 крымінальнай справе ў скарбонцы КАЗіКа аказаўся 1 мільён долараў. Размова ідзе аб Беларускім металургічным заводзе. Крадзяжы ў асабліва буйных памерах — пакуль іх сума эквівалентная аднаму доларавому мільёну — тут учыняліся шляхам складання фіктыўных дагавораў з камерцыйнымі структурамі. Раскрываючы злачынны механізм, выконваючы абавязкі начальніка КАЗіКа Уладзімір Шафарэнка адзначыў, што, на першы погляд, ён просты, як граблі, якімі грэблі, аднак, нямала. Усё грунтавалася на дагаворных махінацыях з пастаўкай лому чорных металаў. Дагаворы завод заключаў з камерсантамі з Прыбалтыкі. Той рэгіён, як вядома, не вельмі металаёмісты і не можа задаволіць сыравінныя патрэбы беларускай металургіі. Але затое такой сыравіны дастаткова ў Расіі. Прычым адпускаецца яна значна танней, чым прыбалты "заганяюць" метал браткам-беларусам. Так у працэсе здзелкі з'яўляліся двайныя дагаворы, што законнай камерцыйнай прадпрымальнасцю ніяк не назавеш. Як размяркоўваўся прыбытак ад нанесеных эканоміцы ўдараў, высветліць следства.

Уладзімір Шафарэнка падкрэслівае, што супрацоўнікі структуры, якой ён кіруе, працягваюць нарошчваць свае праваахоўныя намаганні і ў крэдытна-фінансавай сферы. З аператыўных тыднёвых распрацовак на яе крымінальным полі ён адзначыў рэзультатыўную дзейнасць упраўлення па Гродзенскай вобласці. Ім абвінавачана ў прысваенні шляхам злоўжывання даверам 7,5 тысячы долараў ЗША работніца філіяла АКБ "Комплексбанк", у адносінах да якой заведзена крымінальная справа. А ў Мінску злоўлены за руку аферыст з Маладзечна. Ён па фальшывых дакументах "падабраўся" да віннагарэлачнай прадукцыі аднаго з СП на суму 700 мільёнаў беларускіх рублёў.

У крымінальным улове супрацоўнікаў камітэта, адзначае палкоўнік Шафарэнка, заўсёды значную частку складаюць вымаганні. У Брэсце за вымаганне 3 тысяч долараў затрыманы 2 рэкеціры, адзін з якіх раней судзімы. 2 судзімасці і ў затрыманага ў Салігорску вымагальніка з вёскі Пагост.

Сяргей ЦІВАНАЎ, БелТА.

Узбекистан

Ислам КАРИМОВ: "Мы готовы к расширению сотрудничества с Россией"

Узбекистан будет сотрудничать с Россией "только на взаимовыгодной основе", заявил президент Ислам Каримов на пресс-конференции по случаю ввода в строй Бухарского нефтеперерабатывающего завода.

"Мы готовы расширять сотрудничество с Россией и заинтересованы в этой стране. Но нужно учитывать и экономическую выгоду", — сказал узбекский лидер.

Снижение торгового оборота между Москвой и Ташкентом И.Каримов объясняет тем, что в России еще мало товаров, соответствующих международным стандартам.

Отвечая на вопрос "Интерфакса", почему Москва не участвовала в реализации такого крупного нефтяного проекта, как Бухарский НПЗ, президент высказал мнение, что российская сторона не готова участвовать в подобных проектах, так как нет "лишних инвестиций, ресурсов". При этом он подчеркнул, что "в этом вопросе не следует путать экономические интересы с политикой".

"Узбекистан открыт для всех", в осуществлении совместных проектов нет "никакой идеологии и никогда не будет", отметил И.Каримов. "Выгодно будет нам — мы с самим чертом будем строить свои отношения", — сказал он.

Украина

Леонид КУЧМА: "Веры в правильность избранного страной пути у руководства и народа Украины сегодня больше, чем даже год назад"

Празднование Дня независимости Украины в нынешнем году "отличается от предыдущих", поскольку у руководителей и народа появилось "больше уверенности в верности избранного пути". Об этом заявил журналистам президент Леонид Кучма при посещении аэродрома "Чайка" под Киевом, где проходил авиационно-спортивный праздник, посвященный 6-й годовщине независимости республики.

По словам президента, он мечтает о том, чтобы "сделать жизнь людей лучше", чтобы у всех жителей Украины "были нормальные работа, зарплата и отдых".

"Нужна кропотливая работа, и результаты обязательно будут. Веры у всех больше, чем даже год назад", — подчеркнул Л.Кучма.

Казахстан

Алма-Ата рассматривает альтернативные пути транспортировки нефти на мировой рынок

Президент Казахстана Нурсултан Назарбаев сообщил, что его страна ищет альтернативные пути транспортировки энергоносителей на мировой рынок.

По его мнению, через 5—15 лет пропускной способности экспортного нефтепровода (конечная мощность — 67 млн. тонн в год), строительство которого осуществляется Каспийским трубопроводным консорциумом от Тенгизского месторождения на западе Казахстана к черноморскому порту Новороссийск, будет недостаточно.

К сведению. По прогнозам специалистов, в этом году уровень добычи нефти в Казахстане составит 26—27 млн. тонн. Казахстан намерен к 2008—2010 годам добывать до 170 млн. тонн нефти ежегодно.

Один из трубопроводов, как сообщил глава Казахстана, проляжет на запад Китая. Это связано с тем, что тендеры на крупные нефтяные месторождения на западе республики — Узень и Актюбмунайгаз — выиграла Китайская национальная нефтяная компания.

Другой путь, который, по словам Н.Назарбаева, "активно обсуждается", проходит через Каспийское море, Турцию и Средиземное море.

Однако "самым близким выходом для Алма-Аты к мировому рынку энергоносителей, по мнению президента, является путь через Иран и Персидский залив". В этой связи Н.Назарбаев отметил, что эмбарго со стороны США в отношении Ирана не будет мешать в реализации этого варианта. "Будем добиваться его решения "путем переговоров", — сказал он. При этом президент отметил, что этот вариант транспортировки нефти является самым коротким и перспективным для всей Центральной Азии. "Мы будем его использовать", — заявил Н.Назарбаев.

Литва

Альгирдас Бразаускас открыл сезон охоты

Президент Альгирдас Бразаускас в минувшую субботу открыл сезон охоты на уток в Литве.

Традиционное открытие сезона состоялось в Алитусском районе на Даугайских прудах при участии нескольких десятков охотников из Вильнюса, Каунаса, в числе которых, помимо президента, были и другие знатные и бывшие государственные чиновники.

А.Бразаускас подстрелил четырех уток. При этом в интервью газете "Летувос ритас" сообщил, что сделал больше метких выстрелов, однако всех подстреленных уток не смогли вытащить из тростника.

Открытие сезона в прошлом году было для президента успешнее: тогда он подстрелил 7 уток.

А.Бразаускас охотится с 1976 года. Когда в Литву приезжают главы иностранных государств, любящие охоту, президент обязательно приглашает их поохотиться.

Грузия

Вахтанг АБАШИДЗЕ: "Мы по-прежнему претендуем на часть кораблей Черноморского флота бывшего СССР"

Грузия по-прежнему принципиально настаивает на предоставлении ей части Черноморского флота бывшего СССР, хотя бы той части, которая базировалась в порту Поти, заявил в беседе с корреспондентом "Интерфакса" пресс-секретарь президента Вахтанг Абашидзе.

Он выразил удивление по поводу высказываний министра обороны Вардико Надибаидзе, сделанных в ходе официального визита в Киев, относительно претензий Грузии на часть Черноморского флота бывшего СССР.

По мнению пресс-секретаря, слова В.Надибаидзе, видимо, были неверно интерпретированы, так как точка зрения руководителей в отношении этого вопроса не менялась.

Киргизия

Аскар АКАЕВ: "Мы можем занять ведущие позиции в СНГ по производству электроэнергии"

По мнению президента Киргизии Аскара Акаева, сегодня у Киргизии есть возможность выйти на "ведущие позиции в СНГ по производству электроэнергии", однако для этого необходимы инвестиции стран-доноров, в числе которых Японии и США.

Об этом президент заявил на встрече с 11 американскими конгрессменами, принимая гостей в летней резиденции в городе Чолпон-Ата, где А.Акаев проводит отпуск.

Как сообщили "Интерфаксу" в пресс-службе президента, в ходе встречи главное внимание было уделено вопросам привлечения американских инвестиций в энергетическую отрасль Киргизии.

На встрече речь шла также об увеличении торговых связей между США и странами СНГ, а также Евразии по Шелковому пути через Киргизию.

Между тем перебои с подачей электричества внутри Киргизии провоцируют в ряде регионов республики антипрезидентские и антиправительственные настроения. Об этом сообщил на последнем заседании правительства, где обсуждались вопросы подготовки к предстоящему отопительному сезону и обеспечения республики электроэнергией, министр национальной безопасности Феликс Кулов. По его словам, из-за длительного отключения энергетиками электричества за долги в ряде областей и районных центров Киргизии "десятками тонн пропадает мясо-молочная продукция", что ведет к нарастанию антипрезидентских настроений у населения. В этой связи министр предупредил, что в случае неоправданных отключений будет вынужден заводить уголовные дела.

Как отметил генеральный директор акционерного общества "Кыргызэнергохолдинг" Бакир Сарказиев, задолженность за электроэнергию только жителями Киргизии составляет 311 млн. сомов ($1=17 сомам), поэтому в предстоящий отопительный сезон подача электроэнергии для жителей республики и бюджетных организаций будет сокращена на 20%. Объективной причиной нехватки электроэнергии в республике, отмечалось на заседании, является значительное сокращение подачи воды на ведущие гидроэлектростанции республики в связи с погодными условиями.

Касаясь деятельности республиканских теплоэлектростанций, глава АО заявил, что из необходимых 600 тыс. тонн угля 250 тыс. будет получено из Казахстана.

Ссылаясь на данные синоптиков, премьер-министр Киргизии Апас Джумагулов сообщил, что нынешняя зима в Киргизии ожидается холодной, поэтому предприятия и другие государственные органы должны принять срочные меры для обеспечения запасами угля и газа республиканских теплоэлектростанций. По его мнению, обеспечение запасами угля должно планироваться в объеме не 250 тыс., а 400 тыс. тонн.

Однако, как подчеркивалось на заседании, в настоящее время существуют проблемы с железнодорожниками, задолженность которым за перевозки казахского угля, а также внутри республики уже составила $600 тыс.

По материалам "Интерфакса"

"Любовь колдуньи" Жана Рено

На французских экранах новый фильм с участием Жана Рено "Любовь колдуньи". Рено — актер в расцвете творческих сил. Он не любит привлекать к себе внимание и с почтением относится к женщинам. Соблазнитель...

Инициалы Ж.Р. напоминают имя героя всемирно известного телесериала "Даллас". Однако сходство этим и ограничивается: в остальном Жан Рено нисколько не похож на этого эгоистичного, вульгарного и полного презрения к другим персонажа. Когда актер увидел свой портрет с инициалами на обложке французского журнала, он сказал: "Это очень страшно, поверьте мне! Без сомнения, кино — это индустрия, живущая за счет выручки, кривой посещаемости и системы кинозвезд. Я осознал это в полной мере, снимаясь в Америке. Но деньги не могут служить единственной целью для актера: важно снимать хорошие фильмы и отвечать чаяниям зрителей. Получать удовольствие и давать его — что может быть лучше!"

Рено задает тон. Актер не любит рисоваться перед публикой. Сдержанный по натуре, он напоминает Кампану из фильма "Ягуар". В нем Жан Рено играет вместе с Патриком Брюэлем. "Кампана — мрачный, неразговорчивый, крепкий и последовательный человек. Он немного напоминает меня", — признается Рено.

Играть в фильмах, которые нравятся, устроить свою семейную жизнь, коллекционировать со страстью красивые машины — вот что нужно Жану Рено для счастья. Конечно, у него есть и другие мечты: например, посадить оливковые деревья на юге Франции, сыграть Шекспира, открыть театр в Лондоне или в Нью-Йорке. Но актер предпочитает ловить сиюминутное счастье, и это ему неплохо удается.

Его первый фильм "Гипотеза об украденной картине" режиссера Рауля Рюиза выходит в 1978 году.

Высокий рост и непередаваемое выражение лица актера при первой же встрече привлекли внимание режиссера Люка Бессона. В то время Бессон был всего лишь первым помощником режиссера и подбирал статистов для съемок фильма под названием "Солдаты на больших маневрах". Люк Бессон рассказывает: "Из 600 человек, пришедших на пробу, мне запомнилась физиономия Рено. Его массивная фигура произвела на меня впечатление. Он не поздоровался со мной, лишь кивнул головой. Я не знал толком, о чем с ним разговаривать, потому что все время молчал. Я увидел его во второй раз, тогда Рено был более разговорчив, он произнес ровно четыре слова! Его пригласили на роль сержанта, и во время съемок мы прониклись симпатией друг к другу и играли вместе в пинг-понг. Затем я предложил ему сняться в моей первой короткометражной картине и в первом полнометражном фильме "Последний бой" в 1982 году".

С тех пор Рено стал любимым актером Бессона: "Подземка", "Никита", "Леон" и, конечно же, "Голубая бездна" — фильм, благодаря которому актер получил признание широкой публики. "И сейчас мне часто говорят на улице: "Привет, Энзо!" Однако с тех пор я как-никак сыграл и другие роли. По утрам, когда я иду за хлебом, меня это раздражает. Тогда я начинаю думать о парне, который стоит передо мной и которому, может быть, холодно. Он посмотрит "Голубую бездну" — и плюх! — нырнет. И здороваюсь с ним из симпатии". Другие же зрители предпочитают Рено в фильме "Пришельцы" и прямо заявляют об этом. Он слушает улыбаясь.

Жан Рено выбирает роли, руководствуясь инстинктом. Точно так же он поступает и с женщинами. Свою будущую жену он встретил на Елисейских полях. С тех пор они не разу не расставались. "Я всегда выбирал девушек интуитивно. Правда, несколько раз мне крупно не повезло! Когда я увидел ту, что стала моей женой, я сразу понял, что не могу поступить иначе. Она тоже почувствовала, что я не причиню ей зла".

Сильви БЮЛЛО.

Музей под водой

Одну из наиболее редких научных специальностей в мире — "подводный археолог" — избрал немец Томас Форстер. Он поставил перед собой задачу доставать с затонувших кораблей изделия древних мастеров, чтобы сохранить их для грядущих поколений. Под его руководством началась увлекательная экспедиция в Висмарском заливе Балтийского моря.

По мнению Форстера, ученые могут рассчитывать на богатые находки на судах, затонувших в этом заливе. Дело в том, что город Висмар в начале XIII века стал членом торгового и политического союза северных немецких городов Ганза, но в результате 30-летней войны попал под господство Швеции и лишь в 1903 году вошел в состав Германии. В прошлом году водолазы достали с затонувших судов средневековые пушки, бытовые предметы из керамики, сигнальные гудки, огромный шлифовальный камень и сделанную из дерева систему оборонительных сооружений.

По мнению историков, в водах у берегов Мекленбурга — Померании за последние 250 лет затонуло по меньшей мере 1200 судов. Пока обнаружены лишь 150. В прибрежных водах острова Рюген найдено целое кладбище затонувших кораблей. В районе трех километров на мелководье покоятся 10 достаточно хорошо сохранившихся судов. Здесь планируют создать так называемый подводный музей для аквалангистов-любителей. Те, кто не умеют обращаться с аквалангом, также получат возможность посмотреть на "экспонаты" с судов или лодок через специальные стекла.

ЭКСТРА-ПРЕСС.

Поступок

Израильский военный врач спас палестинского ребенка

Капитан Дрор Мендель, военный врач, служащий на одной из баз парашютистов в Самарии, спас жизнь шестилетнему палестинскому ребенку по имени Зиад.

Семья мальчика живет в расположенной в 4 километрах от воинской части небольшой горной деревне, удаленной от других населенных пунктов. По словам родителей, Зиад упал с дерева и ударился головой о камень. Как рассказал впоследствии доктор Мендель, у мальчика был открытый перелом черепа и внутреннее кровоизлияние.

Отец положил сына на спину осла и довез его до ворот части. Мендель поспешил оказать пострадавшему первую помощь, после чего вызвал палестинскую машину "скорой помощи", которая отвезла Зиада в шхемскую больницу. Дрор Мендель и фельдшер с базы отправились вслед за ними, чтобы убедиться в том, что мальчику будет оказана помощь в соответствии с их рекомендациями.

Они вернулись на базу только после того, как стало известно, что мальчик пришел в сознание и жизни его не угрожает опасность.

"Нас так учили, — сказал Мендель на следующий день в телефонном интервью "Джерузалем пост". — Спасение человеческой жизни важнее любых соображений политического или военного характера. И слава Богу, что это так. Подобные случаи отнюдь не являются исключениями, просто общественность мало знает о них".

Арье О'САЛЛИВЕН.

Журналистское расследование

Беларусь и НАТО — эта тема в одно время не сходила со страниц официальной прессы. И вдруг о ней забыли. Почему? Задавшись этим вопросом, наши литовские коллеги из "Летувос ритас" провели журналистское расследование. С их материалом мы решили ознакомить читателей "Народной воли".

Минск уже не бичует НАТО?

Александр ПАТУНИН

Минск

Беларусь по примеру своих соседей — России и Украины — рассчитывает подписать с НАТО хартию о партнерстве и сотрудничестве. Заявления об этом сделали практически все руководители Беларуси, включая и президента Александра Лукашенко.

Секретный проект

По данным "Летувос ритаса", проект хартии подготовлен белорусской стороной и еще в мае передан генеральному секретарю НАТО Хавьеру Солане лично министром иностранных дел Беларуси Иваном Антоновичем. Содержание документа держалось в строжайшем секрете, и даже сам факт его существования не сильно афишировался. Тем не менее корреспонденту "Летувос ритаса" удалось узнать из источников, близких к Администрации белорусского президента, некоторые важнейшие положения хартии.

По аналогии с российской и украинской хартиями в проекте белорусско-натовской декларируется приверженность сторон международным принципам и обязательствам, положениям устава ООН, документов Организации по безопасности и сотрудничеству в Европе (ОБСЕ). В их числе — принципы неделимости безопасности, неприменения силы или угрозы силы в спорах, признание права государств самостоятельно определять способы обеспечения национальной безопасности, включая вступление в тот или иной союз, уважение прав человека и свободы слова, приверженность принципам рыночной экономики и т.д.

Без привилегий

Но в отличие от российской и украинской белорусская хартия не предусматривает создания каких-либо специальных структур для ведения диалога между Минском и Брюсселем. Вместо этого предполагается установить режим регулярных консультаций и переговоров по самым различным проблемам — политическим, военно-политическим, экономическим, научно-техническим. И даже на случай чрезвычайных ситуаций каких-либо особых привилегий для себя Минск не просит — кроме введения, в соответствии с ситуацией, чрезвычайного режима консультаций с Брюсселем.

Как компенсация

А.Лукашенко уже дал понять, что рассматривает подписание юридически обязательного политического документа с НАТО как своего рода "компенсацию" республике со стороны расширяющегося альянса: "Если расширение НАТО все-таки произойдет, то Беларусь должна иметь юридически закрепленные гарантии безопасности".

Об этом же заявил и госсекретарь Совета безопасности Виктор Шейман, выступая на мадридском саммите в июле: "Становясь пограничным с НАТО государством, Беларусь, на наш взгляд, вправе ставить вопрос об институциональном закреплении своих отношений с альянсом". Глава Совета безопасности предложил "одновременно и параллельно" расширять белорусско-натовское сотрудничество и вести переговоры о заключении хартии.

Какова была реакция Брюсселя на инициативы Минска, пока не известно. Неясно даже, согласны ли в НАТО начать разговор о подписании с Беларусью политического документа.

Однако, как стало известно корреспонденту "Летувос ритаса" из достоверных источников в президентской Администрации, на днях из штаб-квартиры Североатлантического альянса пришло сообщение, что нынешней осенью ожидается официальный визит в Беларусь генерального секретаря НАТО Хавьера Соланы.

Скорее всего в ходе этой поездки и будет решен вопрос о белорусско-североатлантической хартии.

Мнение экспертов

Некоторые белорусские эксперты отмечают, что инициатива Минска о подписании с НАТО политического документа — значительный шаг в направлении пересмотра его прежнего крайне негативного отношения к альянсу, хотя оно и сейчас остается весьма и весьма противоречивым.

Заявления белорусских официальных лиц по вопросу расширения НАТО на Восток по-прежнему отличаются все той же резкостью.

Глава МИДа И.Антонович, к примеру, недавно обвинил руководителей стран, получивших приглашение в альянс, в том, что они "скрыли от своих народов" истинную стоимость членства в НАТО и "поплатятся за это на ближайших выборах".

За три месяца

Однако на деле Беларусь за последние три месяца сделала навстречу НАТО столько шагов, сколько не делала за последние три года.

Так, в рекордно короткие сроки подготовлена и утверждена в штаб-квартире альянса индивидуальная программа партнерства Беларуси и НАТО, пролежавшая под сукном года два.

Активизировано участие Минска в программе "Партнерство во имя мира". Не исключается даже возможность участия белорусских военнослужащих в совместных с альянсом миротворческих операциях и военных учениях.

По заявлению того же И.Антоновича, хотя Беларусь по-прежнему считает расширение альянса "исторической ошибкой", она "не закрывает ни одной двери в своем отношении к НАТО". По его словам, и Беларусь, и Россия за то, чтобы НАТО "приобретала признаки общеевропейской организации безопасности".

При этом министр уже не призывает, как настойчиво рекомендовал раньше, распустить военную структуру НАТО и сделать основой европейской архитектуры безопасности ОБСЕ, а говорит о необходимости "организовать ОБСЕ и НАТО в единый общеевропейский союз безопасности". По мнению Минска, было бы полезным своего рода разделение труда между этими организациями в разрешении будущих конфликтов в Европе. Например, ОБСЕ могла бы специализироваться на превентивной дипломатии и постконфликтном восстановлении, а НАТО совместно с Советом североатлантического партнерства — на непосредственном разрешении таких конфликтов с помощью своих вооруженных сил.

Диалог с соседями

Белорусская сторона также предлагает во избежание недоразумений и инцидентов начать трехсторонние и большего формата консультации на региональном уровне, в частности со своими соседями — Литвой, Латвией, Украиной, Польшей.

Духоўны скарб

Уладзімір БУТРАМЕЕЎ

Х. Вялікі князь Міндоўг і яго сын Войшалк

Міндоўг — *вялікі князь Вялікага княства. Каранаваўся ў 1253 г., забіты ў 1263 г.*

Войшалк — *вялікі князь Вялікага княства з 1264 г. Нарадзіўся ў 1223 г. Памёр у 1268 г.*

У гісторыі кожнай краіны бываюць цяжкія часы. То іншаземцы захопяць краіну, разбураць яе, панішчаць тое, што народ ствараў сотнямі гадоў. То самі людзі страцяць сэнс жыцця, пачнуць перабудовы і заблытаюцца, парушаць старое, а новае стварыць не здолеюць. Іншы раз развальваюцца і знікаюць з карты свету вялікія і багатыя дзяржавы, а на іх месцы ўзнікаюць новыя, зусім іншыя народы, нацыі. Так было, напрыклад, з егіпцянамі, ці асірыйцамі, а таксама з нашымі суседзямі прусамі, якіх знішчылі германцы.

Некалі гэтыя народы жылі, мелі землі, вёскі і гарады, мову, песні і веру — а на сённяшні дзень ад іх не засталося ніводнага нашчадка — толькі помнікі, што раскапалі археолагі, ды звесткі ў працах гісторыкаў.

Але калі народ моцны, калі ў яго нетрах захавалася жыццёвая сіла, ён можа перамагчы навалу, перажыць гады разбурэння, адрадзіцца зноў да жыцця — стварыць новую дзяржаву і працягваць свой след на гэтай планеце. І тады не знікнуць яго мова, песні і вера, адродзяцца яго вёскі і гарады, а сярод людзей з'явяцца імёны славутых правіцеляў, геніяльных пісьменнікаў, мужных воінаў і знакамітых вучоных.

Гэтак было, напрыклад, з Англіяй, якую спачатку паваявалі нарманы, потым французскія рыцары. Але Англія кожны раз уздымалася і на сённяшні дзень засталася Англіяй. Так было і з Германіяй — вялізнай імперыяй, што стварыў Карл Вялікі, якая разбурылася і доўгі час існавала ў прыніжаным становішчы, а потым узрадзілася ў канцы дзевятнаццатага стагоддзя. Так было і з нашымі суседзямі — рускімі, якіх амаль знішчыла мангольскае нашэсце, ды яны аднавіліся як Масковія, а потым Расія.

Гэтак жа было і з беларускай зямлёй. Унутраныя спрэчкі і войны з кіеўскімі князямі падарвалі моц Полацкага княства. Але ўсіх славян чакала агульная бяда — з усходу, са стэпаў прыйшлі манголы і падпарадкавалі сабе старажытную Кіеўскую дзяржаву. Яна была амаль што знішчана, гарады зруйнаваны, вёскі спалены, жыхары абрабаваны. Дзвесце гадоў панавалі манголы. Князям Кіева, Уладзіміра, Масквы і Ноўгарада давялося служыць мангольскім ханам Залатой Арды.

Водгукі гэтых падзей дакаціліся і да беларускіх зямель. У манголаў не хапіла сілы падпарадкаваць сабе Полацкае і Тураўскае княствы. Але нашай старажытнай айчыне пагражала бяда з другога боку — з захаду, адкуль рухаліся германскія захопнікі.

Славяне і германцы здаўна жылі па суседстве. Германцы былі больш ваяўнічыя. Па іх законах зямля і маёмасць, якой валодаў бацька, пераходзіла ў спадчыну не ўсім сынам, а толькі старэйшаму. Малодшыя павінны з мячом у руках здабываць сабе і зямлю, і сродкі для жыцця. Таму германцы паступова рухаліся на ўсход — на славянскія землі і сяліліся на іх.

Калі славяне не пускалі да сябе чужынцаў, іх сілай зганялі са сваіх вёсак і гарадоў. Так вялізныя прасторы, на якіх жылі славяне, перайшлі да германцаў. Захаваліся толькі назвы першапачатковых гаспадароў. Рака Лаба ператварылася ў Эльбу. Спрэя — у Шпрэ, славянская вёска Берлін, што значыць "свабоднае месца", стала нямецкім горадам Берлінам, горад Холін — Кёльнам, горад Бранібор — Брандэнбургам. Усе гэтыя падзеі атрымалі ў германскай гісторыі назву "дранг нах остэн" — націск на ўсход. У выніку гэтага націску германцы знішчылі сотні тысяч славян і захапілі іх землі. Славянскія плямёны чэхаў і палякаў супынілі германцаў. У многіх бітвах яны адстаялі сваю незалежнасць. Але прайшоў час, і германцы зноў пачалі рухацца на ўсход.

У Еўропе ўжо існавалі магутныя дзяржавы — Англія, Іспанія, Францыя, германскія княствы. Духоўную ўладу над імі замацавала каталіцкая царква, якой кіраваў папа рымскі. На азіяцкім Усходзе войскам еўрапейцаў-хрысціян удалося перамагчы мусульман і захапіць горад, дзе быў распяты і пахаваны Ісус Хрыстос, — Іерусалім. Але пазней мусульмане разбілі рыцараў-хрысціян і прагналі іх. Вярнуўшыся ў Еўропу, ваяўнічыя рыцары пайшлі на землі славян і балтаў. На ўзбярэжжа Балтыйскага мора прабіліся рыцары Тэўтонскага ордэна, названага так у гонар старажытнага германскага племя. Пазней узнік і яшчэ адзін рыцарскі ордэн — Лівонскі. Лівоніяй немцы называлі Прыбалтыку, ад назвы фінскіх плямён ліваў, што некалі там жылі. На шчытах рыцараў былі намаляваны крыжы — бо некалі яны ўдзельнічалі ў крыжовых паходах на Іерусалім. Таму іх часта называлі крыжакамі. Гэтыя два ордэны (ордэн значыць "саюз") ставілі за мэту падпарадкаваць сабе і беларускія землі. Да беларускіх гарадоў і княстваў у той час ірваліся з аднаго боку мангола-татары, з другога — нямецкія рыцары-крыжакі. Цяжкае было і ўнутранае становішча. Дынастыя Рагвалода амаль што вырадзілася. Не знаходзілася валадара, які змог бы моцнай рукой аб'яднаць землі былой Полацкай дзяржавы і абараніць іх ад нашэсцяў, захопаў і разбурэнняў, утрымаць ад заняпаду.

Побач з беларускімі землямі жыло племя пад назвай літва, якое не мела пісьменнасці, не ведалі дзяржаўнасці, было язычніцкае, паганскае. У той неспакойны і суровы час многія літоўскія правадыры-князі збіралі баявыя дружыны і ўчынялі дзёрзкія напады на суседзяў, рабавалі што маглі. Іншы раз ваяўнічых літоўскіх князёў разам з іх дружынамі наймалі на вайсковую службу суседнія славянскія гарады, якія на той час ужо ператварыліся ў асобныя самастойныя княствы.

Адзін з такіх князёў і стаў пачынальнікам новай беларускай дзяржавы. Яго звалі Міндоўг. Ён быў старэйшым сынам Рынгольда, правадыра аднаго з літоўскіх плямён. Як і вікінгі-варагі, Міндоўг вёў ваяўнічае жыццё. Аднаго разу ён даў сваім братам зусім невялікія дружыны і адправіў іх па здабычу. А калі яны вярталіся, падсцярог і забіў іх. Так ён захапіў уладу і стаў адзіным уладаром племя літвы.

Праз нейкі час Міндоўга запрасілі на службу ў Новагародак (цяпер Навагрудак). Ён згадзіўся абараняць горад ад нямецкіх рыцараў і набегаў мангола-татараў. Міндоўг тут ахрысціўся, і хутка гараджане сталі лічыць яго сваім князем. Новагародскі ўладар удала вёў войны супраць ворагаў, і паступова княства стала самае значнае і магутнае на беларускіх землях. Новагародку сталі падпарадкоўвацца спачатку суседнія, а потым амаль усе гарады былога магутнага Полацкага княства. Нават у самім Полацку кіраваў пляменнік Міндоўга — Таўцівіл. Так утварылася новая беларуская дзяржава, якая атрымала назву Вялікае княства Літоўскае.

Многіх у наш час здзіўляе, чаму беларуская дзяржава называлася літоўскаю. Адбылося гэта таму, што звычайна дзяржаву называюць па паходжанні княжацкай або царскай дынастыі. Чаму, напрыклад, славянская дзяржава са сталіцай у Ноўгарадзе, а потым у Кіеве атрымала ў гісторыі назву Русь? А таму, што некалі запрасілі княжыць князя з варагаў, якіх называлі русамі або руссю. А такая дзяржава, як Францыя (яе насялялі галы), атрымала сваю назву ад нямецкага племя франкаў, бо ўлада належала франкскім каралям. Франкаў было мала, яны хутка зніклі сярод галаў, а назва засталася. Гэтак жа было і на беларускіх землях. Вялікае княства называлі літоўскім, бо княжацкая дынастыя пачалася ад Міндоўга, які паходзіў з літоўскага племя. Да таго ж тыя, каго сёння называюць літоўцамі, у той час называліся жмудзінамі, а месца, дзе яны жылі, — Жмуддзю, краіны і дзяржаўнасці яны яшчэ не мелі.

Міндоўг увайшоў у гісторыю як мужны воін і таленавіты дыпламат. Вялікі князь сабраў моцнае войска і некалькі разоў адбіваў набегі мангола-татараў. Але змагацца з нямецкімі крыжакамі было цяжэй. Іх падтрымліваў папа рымскі, які не прызнаваў праваслаўнага хрысціянства. Ён наперад адпускаў рыцарам усе грахі, калі яны ваявалі супраць славян. Кожны год папа рымскі збіраў больш як мільён залатых, каб дапамагчы заваёўнікам.

Барацьба з нямецкімі рыцарамі цягнулася доўга. Неаднойчы Міндоўг перамагаў іх, але здараліся і паражэнні. Тады князь ішоў на перамовы і іншыя дыпламатычныя захады. Ён уступіў у саюз з крыжакамі. Праз пяць гадоў пасля хрышчэння па праваслаўным абрадзе яму давялося перайсці ў каталіцкую веру. Пасля гэтага Міндоўга прызнаў і папа рымскі. Ён прыслаў яму карону, князь каранаваўся ў Новагародку як сапраўдны кароль. Нямецкія рыцары прыпынілі націск. Але войны не сціхалі. Міндоўг ваяваў і з рускімі князямі — са Смаленскім і Галіцкім княствамі, з суседзямі, у тым ліку з Полацкам, які не хацеў яму падпарадкоўвацца.

І ўсё ж Міндоўг, заключыўшы саюз з рускім князем Аляксандрам Неўскім, які ажаніўся з полацкай князёўнай, і праз нейкі час злучыўшыся з войскамі Віцебска і Полацка, разграміў крыжакоў.

Сярод правадыроў літоўскіх дружын было шмат тых, хто быў пакрыўджаны на Міндоўга. У аднаго з іх — Даўмонта — Міндоўг адабраў жонку. Родзіч Даўмонта, жамойцкі князь Транята, параіў яму адпомсціць вялікаму князю, і Даўмонт паздрадніцку забіў Міндоўга.

Транята падштурхнуў Даўмонта да забойства, таму што сам марыў стаць вялікім князем. Ён забіў двух сыноў Міндоўга і хацеў заняць месца на прастоле. Але заставаўся даволі моцны сапернік — пляменнік Міндоўга Таўцівіл, што княжыў у Полацку.

Транята запрасіў яго да сябе, каб дамовіцца, як падзяліць уладу. На самай справе Транята вырашыў пазбавіцца і ад Таўцівіла. Таўцівіл добра разумеў гэта. Але ён лічыў, што зможа завалодаць прастолам, і сам рыхтаваў забойства Траняты. У час перагавораў полацкі баярын Пракопій здрадзіў свайму князю, і Таўцівіл загінуў. Транята ўжо збіраўся прыняць карону. Але ў гэты момант конюх Міндоўга, які шанаваў памяць свайго былога гаспадара, нанёс Траняту смяротны ўдар.

Пачалася барацьба за прастол. Пераможцам выйшаў сын Міндоўга — Войшалк.

Гістарычныя крыніцы апавядаюць, што ў маладосці Войшалк быў язычнікам і неаднойчы жорстка распраўляўся з хрысціянамі, але потым перайшоў у новую веру і стаў дбайным хрысціянінам. Лёс звязаў яго з князямі Галіцкага княства Шварнам (Сварамірам) Данілавічам і Львом Данілавічам. Родная сястра Войшалка была жонкаю Шварна Данілавіча. У адным з манастыроў Галіцкага княства Войшалк пастрыгся ў манахі, потым зрабіў падарожжа на святую гару Афон. Вярнуўшыся на радзіму, князь-манах пасяліўся ў заснаваным ім манастыры.

Калі пасля забойства Міндоўга, Таўцівіла і Траняты ў Вялікім княстве пачалося безуладдзе, Войшалк памяняў адзенне манаха на вайсковыя даспехі. У кароткі час ён з'яднаў вакол сябе сілы, верныя Новагародку, і з дапамогай саюзнікаў з Галіцкага княства і з Полацка ўзяў уладу ў свае рукі. Войшалк выгнаў з Вялікага княства забойцу Міндоўга — Даўмонта. Той уцёк у Пскоў і доўгі час узначальваў пскоўскае войска і неаднойчы нападаў на беларускія землі. Войшалк перамог усіх ворагаў і аднавіў уладу князя, не даў загінуць маладой дзяржаве.

Пасля гэтага ён зноў пайшоў у манастыр. Правы на велікакняжацкі прастол ён аддаў мужу сваёй сястры — галіцкаму князю Шварну (Сварамі-ру) Данілавічу. Родны брат Шварна Леў Данілавіч пакрыўдзіўся за гэта і ў спрэчцы забіў Войшалка.

Так у забойствах, унутраных і знешніх войнах нараджалася Вялікае княства. У гэтым няма нічога дзіўнага. Такі быў тады час, так складвалася і гісторыя суседняй Русі, і гісторыя заходнееўрапейскіх дзяржаў, напрыклад Францыі ці Англіі. Для сярэднявечча гэта было звычайнай з'явай. Міндоўг і Войшалк увайшлі ў нашу гісторыю як князі, што сталі каля падмурка дзяржавы, якую праславіць потым імя заснавальніка новай княжацкай дынастыі — Гедзіміна.

Спорт

"Белшына" перамагла "Садам"

Апраўдаліся надзеі футбольных балельшчыкаў на паспяховае выступленне бабруйскай "Белшыны" ў матчы ў адказ еўрапейскага кубкавага турніру. Наша каманда ў сустрэчы з эстонскім "Садамам" дабілася пераканаўчай перамогі, забіўшы чатыры мячы. Першы з іх на рахунку Васіля Смірных, які ў мітусні ля варот сапернікаў выдатна выкарыстаў памылку варатара і ўжо на трэцяй мінуце адкрыў лік.

Такога павароту падзей госці яўна не чакалі. Яны пачалі нервавацца, а таму давалі магчымасць гаспадарам поля (гульня праходзіла на мінскім стадыёне "Дынама") ствараць мноства галявых сітуацый.

Аднак да перапынку мяч больш так і не пабываў у варотах ніводнай з каманд. А вось на 58-ай мінуце выгаднае становішча добра выкарыстаў Яўген Цімафееў. Неўзабаве пасля гэтага за грубае парушэнне з поля быў выдалены ігрок "Садама" Андрэй Крылоў. Застаўшыся ў меншасці, госці распачалі даволі вострую атаку, пры якой бабруйчане вымушаны былі парушыць правілы. Суддзя з Славакіі паказаў на 11-метровую адзнаку. Пенальці дакладна рэалізаваў Максім Рычкоў. Было гэта на 69-ай мінуце.

Прапушчаны гол як бы падштурхнуў беларускіх футбалістаў. Яны літаральна разарвалі абарончыя ланцугі эстонцаў, закідаўшы іх вароты мячамі. Вызначыліся Андрэй Хлебасолаў (73-яя мінута) і Уладзімір Путраш (75-ая мінута).

Пасля гэтай перамогі "Белшына" выйшла ў 1/16 фіналу Кубка Кубкаў і прадоўжыць выступаць у турніры.

Спартыўны залік прымае Сіцылія

У Італіі на Сіцыліі працягваецца спартыўная сесія студэнтаў — Сусветная універсіяда. Да яе фінішу застаюцца лічаныя дні, а таму можна падводзіць ужо некаторыя папярэднія вынікі. На рахунку нашых студэнтаў пакуль што шэсць медалёў рознай вартасці. Больш паспяхова выступіла Таццяна Агрызка, заваяваўшы ў спаборніцтвах па мастацкай гімнастыцы залатую ўзнагароду за булавы, сярэбраныя ў мнагаборстве і за стужку, бронзавую за абруч. Перамогу святкавала таксама наша Ларыса Хмяльніцкая ў спартыўнай хадзьбе на 10 км.

Вячаслаў ДУТАЎ, БелТА.

Хочаце – верце, хочаце – не верце...

Дольш за ўсіх жывуць Блізняты, а менш за ўсіх — Стральцы

Ваш знак Задыяка, як сцвярджае амерыканская прэса, не толькі вызначае характар, здольнасці, жыццёвыя магчымасці і лёс. Ён таксама сведчыць і аб верагоднай працягласці вашага жыцця. Па словах амерыканскага прафесара Фіклінга, спецыялісты ў вобласці астралогіі сабралі даты нараджэння і смерці больш чым 50 000 чалавек і распісалі гэтыя дадзеныя па знаках Задыяка. Інфармацыю па працягласці жыцця бралі з энцыклапедый, бібліятэчных фармуляраў, царкоўных кніг і нават на пагостах... Вядома, вучоныя крыху здзівіліся, калі запраграмаваны на першыя пяць тысяч дат камп'ютэр паказаў выразную залежнасць паміж працягласцю жыцця і адпаведнымі знакамі Задыяка... Група некаторых сацыёлагаў з некалькіх амерыканскіх універсітэтаў папыталася абвергнуць і высмеяць довады прафесара. Але, да вялікага іх расчаравання, вынікі падобных даследаванняў у іншых штатах Амерыкі аказаліся амаль што ідэнтычнымі вывадам прафесара Фіклінга.

Табліца прафесара Фіклінга

Знак Задыяка	Сярэдняя працягласць жыцця ў	
	мужчын	жанчын
Авен	79	78
Цялец	81,5	79,5
Блізняты	78	81,5
Рак	68	73
Леў	74	74,5
Дзева	76,5	80,5
Шалі	73	77
Скарпіён	68,5	72,5
Стралец	62	63,5
Казерог	77,5	80
Вадалей	71,5	71,5
Рыба	71	75

Дзень у гісторыі

2 верасня

У 1904 г. нарадзіўся Аўгуст Якабсан, народны эстонскі пісьменнік і дзяржаўны дзеяч, аўтар цыкла раманаў "Вечныя эстонцы".

У 1914 г. нарадзілася Стэфанія Градзеньска, польская пісьменніца, паэтэса і — як аднойчы элегантна выказаліся ў сакавіцкім ("жаночым") нумары аднае літаратурнай газеты — сатырынеса. Цікава, што некаторыя польскія пісьменнікі маюць, так бы мовіць, "геаграфічна" беларускія прозвішчы: С.Градзеньска (Гродна), А.Слонімскі (Слонім), А.Рудніцкі (Рудня).

У 1940 г. заключана пагадненне паміж ЗША і Англіяй аб здачы амерыканцам у арэнду на 99 гадоў васьмі ваенных баз на тэрыторыі англійскіх уладанняў у заходнім паўшар'і (на астравах Бермудскіх, Багамскіх, Ямайцы і іншых) у абмен на эскадраныя мінаносцы. Англія атрымала... 50 старых эсмінцаў, даўно ўжо спісаных з саставу амерыканскага флоту.

У 1945 г. закончылася другая сусветная вайна (1939—1945). Разам з іншымі народамі ў барацьбе з нямецкімі захопнікамі актыўна ўдзельнічалі беларусы і ўраджэнцы Беларусі. За мужнасць і гераізм, праяўленыя ў барацьбе з ворагам, больш за 300 тысяч воінаў-беларусаў былі ўзнагароджаны ордэнамі і медалямі, а 443 чалавекам было прысвоена ганаровае званне Героя Савецкага Саюза (звання Герой БССР ці Герой Беларусі тады не існавала).

У 1945 г. быў падпісаны таксама акт аб безагаворачнай капітуляцыі Японіі. Разгром імперыялістычнай Японіі адкрыў перад японскім народам магчымасць правесці карэнныя сацыяльна-эканамічныя пераўтварэнні. І японцы яе выкарысталі! "Пераможаныя ператвараюцца ў багоў" (старажытная ўсходняя мудрасць).

У 1966 г. адбыўся III з'езд журналістаў Беларусі. Хаця рэгулярная масавая журналістыка ўзнікла ў свеце ў пачатку XVII ст., у царскай Расіі журналісцкая адукацыя як самастойная галіна адукацыі не існавала. Толькі пасля ўтварэння БССР у нас былі адкрыты першыя газетныя курсы (1931 г.), а ў 1932 г. быў створаны Камуністычны інстытут журналістыкі. Існаваў яшчэ і Магілёўскі газетны тэхнікум...

Зміцер ВІШНЁЎ.

ТЕЛЕПРОГРАММА

Вторник, 2 сентября

Белорусское телевидение

8.00, 13.00, 15.00, 18.00, 23.40 Новости.
8.10 Сельчане. Ляховичский район.
8.35 "Три истории с телефоном". Короткометражный худ. фильм.
9.00 ТВ — школе. Изобразительное искусство. 6-й класс. Национальный художественный музей Беларуси.
9.30, 17.45 Экономикст.
9.40 Детский сеанс. "Улыбка Белой королевы".
10.40 "Противостояние". Худ. фильм. 1-я серия.
11.45 Акколада. Музыкально-развлекательная программа.
15.15 "Миллион приключений. Остров Ржавого генерала". Худ. фильм для детей.
16.20 ТВ — школе. Музыка. 2-й класс. "О чем говорит музыка".
16.40 "Сделать счастливыми людей". Телеочерк.
17.00 Музыкальный антракт.
17.10 Уроки Н.Новожиловой.
18.15 "Противостояние". Худ. фильм. 1-я серия.
19.20 Тема дня.
19.45 "Любовь разная бывает..." Стихи Таисии Бондарь.
19.55 Телевизионный Дом кино. Встреча с народным артистом СССР Донатасом Банионисом.
20.25 Осень — работ восемь.
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.50 Е.Евстигнеев и В.Спиридонов в худ. фильме "Демидовы". 1-я серия.
23.10 Третий тайм.

ОРТ

8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 22.50 Новости.
8.15 "Девушка по имени Судьба". Сериал.
9.00 Программа В.Познера "Мы".
9.40 Смехопанорама. Ведущий — Е.Петросян.
10.20 Домашняя библиотека.
10.30 "Угадай мелодию". Телеигра.
14.20 "Погонщики динозавров". Мультсериал.
14.45 Кварьете "Веселая квампания".
14.55 Мультитроплия.
15.15 Волшебный мир, или Синема.
15.40 "Гарри — снежный человек". Комедийный сериал.
16.05 "...До шестнадцати и старше".
16.30 "Вокруг света".
17.00 Новости.
17.20 "Девушка по имени Судьба". Сериал.
18.05 Погода.
18.10 Час пик.
18.35 "Угадай мелодию". Телеигра.
19.00 "Тема".
19.40 "Спокойной ночи, малыши!"
20.00 Время.
20.40 Программа передач.
20.45 Адреса Москвы. Татьяна Доронина и Олег Ефремов в фильме "Три тополя на Плющихе".
22.10 "Лучший город Земли". 12 песен о Москве.
23.00 Программа передач.

Канал "Россия"

7.00, 10.00, 16.00, 19.00, 22.00 Вести.
7.25 Лукоморье.
7.50 Мультфильм.
8.00 Православный календарь.
8.05 Мультфильмы.
8.15 Театр одного художника. Борис Кустодиев.
8.35 "Я — путь и истина, и жизнь..." Премьера док. фильма цикла "Московские истории". Фильм 2-й.
9.10 "Санта-Барбара". Худ. фильм.
14.45 Золотая карта России. г.Ростов.
15.15 Ти-маркет.
15.25 "И это кино". Док.сериал.
16.20 Лукоморье.
16.45 Мультфильм.
17.05 Новое "Пятое колесо".
17.40 Товары — почтой.
17.45 Представляет "Проект-арсенал".
18.00 "Санта-Барбара". Сериал.
19.35 "Вокзал". Худ. фильм (Италия).
21.10 Добрый вечер.
22.35 Мастер-ралли-97.
22.50 "Я — путь и истина, и жизнь..." Док. фильм цикла "Московские истории". Фильм 2-й.
23.15 Момент истины.
23.45 "Цорн". Худ. фильм (Швеция).

Санкт-Петербург

12.30, 15.30, 18.30, 20.25, 21.30, 21.50 Информ ТВ.
12.45 "Кларисса". Сериал (Великобритания). 1-я серия.
13.35 Срок ответа — сегодня.
14.05 Советы садоводам.
14.25 Телестанция "Моя Россия".
14.55 Парадоксы истории. "Месть поэта".
15.40, 20.30 Телеслужба безопасности.
15.55 Телестанция "Моя Россия".
16.40 Детское ТВ: "Полосатая музыка", "Три колеса, фолиант и..."
17.25 Телемагазин.
18.45 Спорт.
18.55 Большой фестиваль.
19.10 "Кларисса". Сериал (Великобритания). 1-я серия.
20.00 Телестанция "Моя Россия".
20.45 Поэзия. Ольга Берггольц.
20.50 Музыка эрмитажных залов.
21.45 Спорт.
21.55 "Леди Макбет Мценского уезда". Худ. фильм.

НТВ

5.00, 9.00 Сегодня утром.
8.05 Мужской сериал. "Гангстерские хроники: американская история" (США).
9.15 Телеигра "Пойми меня".
9.50 Новости кино.
10.00 Женский сериал. "Моя последняя мечта будет о вас" (Франция).
11.00, 13.00, 15.00 Сегодня днем.
11.15 Худ. фильм "Да здравствует кино! История Шарля Патэ" (Франция—Канада—Бельгия).
13.30 Комедия "Как быть женщиной и не умереть в борьбе" (Испания).
15.30 Программа для детей "Улица Сезам".
16.00 "Голубое дерево". Худ. фильм.
17.00 Дистанция.
17.45 Футбольный клуб.
18.00, 21.00 Сегодня вечером.
18.40 Герой дня.
19.00 Кевин Костнер, Сюзан Сарандон, Тим Роббинс в лирической комедии "Даремский бык" (США).
21.45 Фестиваль мини-сериалов. "Привидения" (Великобритания). Фильм 6-й.
22.35 Сегоднечко.
23.00 Сегодня в полночь.
23.25 Открытое первенство США по теннису. Турнир "Большого шлема" в Нью-Йорке.

ТВ-6 Москва

6.00, 8.00, 13.50, 18.55, 20.00, 22.45 Шесть новостей.
6.10, 16.35, 23.15 Диск-канал.
6.40 Мультфильмы: "И сестра их Лыбедь", "Мальчик с уздечкой".
7.10, 17.20, 23.00 Дорожный патруль.
7.20 Рецепты от Цептер.
7.25, 9.10, 10.25, 12.25, 13.30, 15.40, 16.55 Телемагазин "Спасибо за покупку!".
7.45, 10.15, 17.10 Аптека.
8.10, 17.35 Телеконкретно.
8.40, 17.50 Вы — очевидец.
9.40 Сериал "Семья Кэмпбеллов".
11.00, 18.20 Катастрофы недели.
11.30 Шоу еды "Пальчики оближешь".
12.05, 15.30, 0.00 Знак качества.
13.00 Мультфильмы : "Альтернатива", "Как мужья жен проучили", "Несчастливая звезда".
14.00 Фильм. "Новая Москва".
16.05 Сериал для подростков "Флиппер".
19.05 Ток-шоу "Профессия": "Мультипликатор".
20.15 О.Видов, К.Курихара в фильме "Москва — любовь моя".
22.00 Музыка кино: Песни о Москве.
22.15 Те Кто.

8-й канал

18.00 Для детей "Пострелята".
18.30 Программа Кеннета Копланда.
19.00 Худ. фильм "Прокуроры".
20.30 Мульт-планета.
20.45 Сериал "Горец-4".
21.45 Служба оперативной информации.
22.00 Технобанк представляет... Звезды на экране... Золтан Летинович в худ. фильме "Синдбад".

Адрас рэдакцыі:
220030, Мінск, вул.Энгельса, 34а.
Прыёмная: (017) 229-28-71.
Тэл./факс рэкламнага аддзела: 229-29-04.

Індэкс 63222.

Заснавальнік і галоўны рэдактар Іосіф СЯРЭДЗІЧ

За інфармацыю, размешчаную ў рэкламных аб'явах, рэдакцыя адказнасці не нясе. Рэгістрацыйнае пасведчанне №246. Нумар газеты надрукаваны з дыяпазітываў у ЗАТ "Летувас рытас". Адрас: г. Вільнюс, пр-т Гедыміна, 12а. Падпісаны ў друк у 21.00. Фармат А-2. Тыраж: першы завод —50 200 экз. Заказ №2061